

Izšla ob 4 jutraj.

Štane mesečno 20— Din
za inozemstvo 30—
neobvezno

Diglati po tarifu.

Oredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/I.
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravišstvo:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 95.

Podružnici:

Maribor, Barvarka ul. 1.
Celje, Aleksandrova 9.

Račun pri pošt. čerkov.
zavodu št. 11.812.

Ljubljana, 17. januarja.

Nedeljski shod hišnih posestnikov in drugih gospodarskih interesentov je bil nedvomno ena najresnejših manifestacij polpreteklega časa. Argumenti, ki so jih iznesli po svojih govornikih gg. dr. Windischerju, Frelihu, F. Ks. Staretu in Jos. Turku, so bili tako jaki, da se jim nihče ubraniti ni mogel. Izvajanja so bila stvarna, četudi odločna.

Cel shod je bil ena sama obsodba davčne politike radikalnega režima in njegovih eksponentov. Linearno povzemanje direktnih davkov za 30 %, ki so ga predpisali radikali, ima nepregledne posledice, zlasti pri najemnikih davku, dohodarini in posebnih pridobitih.

Skrnja se je mislilo, da g. Stojadinović ni o stvari bil dovolj informiran in znana hvalisarska družba radikalnih in polradikalnih klakerjev je grozila, da bo takoj umaknil 90 % linearni povzemanje pri hišnem davku z državnimi dokladi, med koje je radikalni minister seveda hotel uračunati tudi inkamerirane deželne doklade. Hišni posestniki pa so ministra natančno informirali in sestavili prav podučno primerjavno tabelo, iz katere tudi laiki vidi, kam vodi nerazumno in nepravična radikalna finančna politika. Gosp. Stojadinović je najprej rekel, da bo »študiral«, potem pa, ko je bilo treba preiti k dejanjem, je vzel hišne posestnike ven, češ, da novi davki ostane tudi za bodoče finančno leto!

Hušega udara Ljubljani in našim mestom in trgov lokalci niso mogli saditi. Z njim so udarili ne le posestnike hiš, ampak tudi vse stanovstvo. V istem času se bratita z njimi dr. Vlad. Ravnihar in dr. Triller ter izjavljata radikalom, da jim na vrvič privajata ljubljanske privredne kroge! Kdor je v nedeljo poslušal govore in njih resonanco na zboru in v javnosti, vidi, da to ni istina. Kdor se v tem resnem trenutku brati z radikali in stopa v njihovo stranko (kakor je to za Ravniharia oficijelno potrdil dr. Triller, češ, da vstopi v radikalni klub), ta predstavlja mišljenje ljubljancev očitno tako rožnato, kakor da je to vse navdušeno za radikalno finančno in narodno politiko. Zato je bil nedeljski shod tudi strašen moment za dr. Ravniharia in Trillerja, ki jih sicer itak v Ljubljani nihče več ne mara.

Radikali pa so šli še dalj. Prav posebno dobrodošel vir za pritisk na naše kraje jim je osebna dohodnina. L. 1921. je bil povzeman eksistenčni minimum, ki je davka prost, na 10.000 K, kar je seveda premalo. Takrat je dolar stal 30 Din. Ko je stal trikrat toliko, so radikali končno pristali na povzemanje minimuma na 14.000 K, obenem pa po zaostričeni obremenitvi še dodali linearno 30 %. Skupno s kratkovidnimi občinskimi očetmi v Ljubljani so se lotili družbi, ki morajo polagati javno račune, tako da vse beži iz Ljubljane.

Nedeljski shod je bil nehoti, dasi je bil neustranski, toliko osterja manifestacija proti radikalom, obenem pa proti vsem onim, ki radikale podpirajo. In tudi SLS ne pomaga mnogo, če pošilja svojega kanonika Sušnika na shod: 21 tigrov, ki bi ob pametni politiki lahko pomenili neizmerno moč, ni znalo v davčnih zadevah rešiti nič. Nasprotno, odkar so klerikali spravili Markovim protokolom radikale na vlado in jim s tem dali davčni vijak v roko, je vsak dan slabše! Radikali se jim zdaj lahko smejejo, ker je SLS prepozno spoznala, kaj je storila. Na tej krivdi se nič ne da več premeniti.

Posebne doklade za sodnike

Projekt novega sodniškega zakona.

Beograd, 17. januarja. p. V kabinetu ministra pravde se je danes dopoldne vršila konferenca o zakonskem načrtu za sodnike. Konferenca se je udeležili tudi predsednik udruženja sodnikov dr. Milorad Popović, Minister Perić je usvojil nekatere glavne zahteve sodnikov ter izjavil, da se bo do skrajnosti angažiral za njih, ki ga s prihodnjimi dnevi predloži ministrskemu svetu. Po tem zakonskem načrtu bodo imeli sodniki plače, enake kot ostali uradniki, pač pa dobijo poleg ostalih doklad še posebne mesečne doklade, in sicer bo imel predsednik kasniškega sodišča mesečno doklade 2.500 dinarjev, predsednik apelacijskega sodišča in sodniki kassacije po 2000 Din, apelacijski sodniki in predsedniki sodišč I. stopnje po 1800 Din, ostali sodniki pa po 1700 Din mesečne posebne doklade.

Za Reko ne dobimo ničesar!

MEJNINE KOREKTUR V SLOVENIJI NE BO.

Rim, 17. januarja. j. Uradna »Agenzia Volta« sporoča očitno inspirirana, da vladni krogi obžalujejo prinašanje utopističnih vesti in tendencioznih informacij, ki so jih te dni italijanski in inozemski listi polni. Take vesti povzročajo lahko deželi največjo škodo. Da prepreči pogubni vpliv takih vesti na javno mnenje, je na mestu, da ugotovi sledeče:

1. da ne bo prišlo do cepitve malih ali velikih otokov na Jadranu;
2. da ne bo prišlo do korektur meje v Juljski Benečiji;
3. da so ugodni odnosi med Italijo in Jugoslavijo urejeni s prijateljsko pogodbo, kije omejena na obe državi in ne more povzročati nikjer drugod alarmantnih vesti in

4. da se bo vršil sestanek odgovornih ministrov obeh držav radi podpisa celokupne pogodbe in podrobnih protokolov v Rimu.

Beograd, 17. jan. rp. Iz informacij, ki so jih dobili parlamentarni krogi je razvideti, da so bile vesti o koncesijah, ki jih je baje dala Italija za Reko znatno pretirane in deloma popolnoma neresnične. Ugotoviti se da že danes, da ne bodo izvršene nobene pomembnejše obmejne korekture,

da so govorice o zaščiti narodnih pravic za naše rojake pod italijansko oblastjo netočne,

da otok Lastovo ostane Italiji,

da v Reki ne dobimo nobenih posebnih pravic, razum možnosti, da pristajajo naše ladje tudi na moli, ki je prvi ob Baroša ter tam izkrcavajo blago ter da bo kolodvor pod skupno upravo, kar pa je bolj v laškem nego našem interesu, ker je naš sušilski kolodvor neposredno za Barošem brez težav pripraven za velike transporte.

Začetek nove politične kampanje

POSVETOVANJA V KLUBIH. — KAJ BO Z RADICEM. — VPRAŠANJE OPOZICIJSKEGA BLOKA. — NINCICEV POLOŽAJ.

Beograd, 17. januarja. p. Politično življenje je zopet v polnem toku. Posilanci vseh strank so prispeli v Beograd in v klubih je že živahno. Glavni predmeti razprav so sporazum z Italijo, nesigurni položaj vlade in vprašanje opozicijskega bloka.

Danes so nekateri poslanci obiskali ministra Ninciča, da se pri njem informirajo o značaju in vsebini sporazuma. Nincič je dal svoje informacije s precejšnjo rezervno, povdarjajoč koristnost sporazuma. Demantiral je vesti, da pogodba predvideva skupen konzorcij za upravo reškega pristanišča in Baroša, zatrjujoč, da bo baroško pristanišče, kakor tudi oni del reškega bazena, ki nam je dan v zakup, popolnoma pod našo upravo. Kar se tiče obmejnih korektur izgleda, da bodo razum onih v okolici Reke povsem minimalne. Za jutri dopoldne je dr. Nincič povabil na konferenco g. Davidovića, da ga kot šefa najjačje opozicijske skupine informira o sporazumu.

O opozicijskem bloku se zopet mnogo govori. Raznesla se je vest, da je Radić odločil poslati svoje poslance v Beograd, kjer naj pomagajo zrušiti

Opozicija pripravlja ostro protiakcijo ter se te dni sestanejo šefi opozicijskih grup na posvetovanje o skupni interpelaciji.

Beograd, 17. januarja. p. Danes dopoldne se je v ministarstvu zunanjih del nadaljevala konferenca o končnoveljavni razmejitvi med našo državo in Italijo na podlagi načelnega sporazuma, doseženega med obema državama. Konferenca so se udeležili zunanji minister dr. Nincič, poslanik Ljuba Nežić, načelnik Lazarević in admiral Prica ter italijanski opravniki poslov v Beogradu Sunmonte in italijanski general Boreda, ki so podrobno preštudirali obmejno karto vse do Triglavu ter iznesli obojestranske zahteve po korekturah. Da se razprava ne zavleče, je bilo dogovorjeno, da se korekture čim najbolj omejijo, na kar je bil dosežen popoln sporazum. Za tem je bila ponovno prečitana odločba, ki precizira naša prava za eksploatacijo reškega bazena in dveh pomolov v reškem pristanišču in pa odredba o reški železniški postaji, ki naj dobi mednarodni značaj.

IZIGRAVANJE JUGOSLAVIJE PROTI FRANCIJI

Rim, 17. januarja. j. »Epoca« piše: Italijanska vlada je takrat, ko se je potegovala za jugoslovansko prijateljstvo, imela pred očmi, da stremi Francija za gospodarsko in politično hegemonijo na kontinentu, med tem ko more Italija rešiti aredozemski problem brez vsake hegemonije. Novi sporazum med obema državama garantira, da se Italiji ni bati napada na vzhodni meji. List je mnenja, da bo jugoslovansko italijanski sporazum privedel do tega cilja. Italija bo obrnila na to svojo pozornost na ravnotežje kontinenta.

Redukcija ministrstev

NOVI PROJEKT O CENTRALNI UPRAVI PREDVIDEVA 14 MINISTRSTEV.

Beograd, 17. januarja. p. Danes je minister za izenačenje zakonov poročal vladi o zakonskem načrtu glede centralne državne uprave. Ta zakonski načrt predvideva 14 ministrstev: ministarstvo notranjih poslov, zunanjih poslov, pravde, prosvete, vojne in mornarice, prometa, pošte in brzojava, gradjevin, poljoprivrede in vod, trgovine in industrije, narodnega zdravstva, šum in rud, ter ver. Notranje organizacije ministrstev se določi s posebnimi uredbami. Načrt pred-

videva tudi državne podtajnike, ki pa ne bi smeli biti obenem državni poslanci. Oni bi bili politični pomočniki ministrov in bi se smeli udeleževati vseh ministrskih sej. Likvidacija ministrstva za agrarno reformo, ki se imela izvršiti tekom enega leta, ministarstvo socialne politike naj se ukine v roku dveh mesecev, ministarstvo za izenačenje zakonov pa v roku 20 dni od dneva razglasitve zakona.

Rušenje Baldwinove vlade

NADALJEVANJE ADRESNE DEBATE. — NEZAUPNICA BO ODGOLOVANA V PONDELJEK.

London, 17. januarja. s. Na večerajnji seji spodnje zbornice je kot odgovor na prestolni govor govoril delavski vodja Tom Shaw. Ostro je napadal vladno politiko, ki je privedla do tega, da je danes milijon ljudi več pod orožjem kot bi jih bilo treba. Ta politika se ne sme nadaljevati. Govornik je prepričan, da ni na klopih delavske stranke nobenega sovražnika Francije in da žele vsi prireditelji odnosaev z njo. Anglija želi, da se Francija pri obravnavanju mednarodnih vprašanj smatra za enakopravno z njo, kar znači utrjenje Velike antante. O nezakonitosti ruhske zasedbe, se sedaj več ne razpravlja.

London, 17. januarja. h. V parlamentu je danes vodja frakcije Labour-Party Clynes v navzočnosti številnih lordov in princov Walesa in Yorka pretresal v velikem govoru nezaupnico, ki ostro obtožuje Baldwinov kabinet. Clynes je poudarjal, da govori prestolni govor o do-

brih odnosah z drugimi državami, čeprav Rusija še ni priznana in čeprav je vpliv Anglije na zunanje zadeve še vedno majhen. Tudi Asquith, vodja liberalcev, je danes v velikem govoru govoril za odstop sedanje vlade in se izjavil za podporo delavske vlade.

London, 17. januarja. s. V spodnji zbornici je Asquith sporočil, da bodo liberalci podpirali predlog nezaupnice delavske stranke. Vseled tega je poraz vlade neizogiben.

»Daily Herald« ugotavlja, da bo vlada pri odločevanju nezaupnice ostala s 77 glasovi v manjini.

London, 17. januarja. j. Včeraj je bilo sklenjeno, da pride do razgovora o nezaupnici v ponedeljek. Ob 11. uri dopoldne se vrši odločilno glasovanje. V torek bo min. predsednik Baldwin vložil svojo demisijo, nakar bo Ramsay MacDonald predlagal, da se spodnja zbornica za 14 dni, to je do sestave vlade, odgodi.

Obisk kralja in kraljice v Italiji

Posetita tudi papeža.

Rim, 17. januarja. l. »Nuovo Paese« poroča: Jugoslovanski kralj Aleksander in kraljica Marija obiščeta italijanski dvor v prvi polovici meseca marca. Iz Rima odideta v Milan, Firenzo, Napol in Palermo.

Povodom svojega obiska posetita tudi papeža.

Ministrski svet

Beograd, 17. januarja. p. Nocoj od 10. do 21. ure se je vršila seja ministrskega sveta, na kateri je minister zunanjih poslov dr. Nincič poročal o konferenci eksekutivne sekcije Lige narodov v Londonu, katere je pretresala vprašanje posojila Madžarski. Minister pravde Perić je referiral o zakonskem načrtu o sodnikih. Sklepanje je odloženo na jutrišnjo sejo. Za tem je prišlo na vrsto vprašanje zakonskega načrta o tisku. Dr. Perić je poročal o ugovorih novinarskega udruženja. Vlada bo tudi o tem vprašanju sklepala na jutrišnji seji. Finančni minister Stojadinović je poročal o seji finančnega odbora ter o ostrem nastopu opozicije napram vladi.

Med radikali se mnogo razpravlja o predstojeh spremembah v kabinetu. Potrjuje se, da bo Nincič vsekakor izstopil iz vlade. Za 21. t. m. je sklicana plenarna seja radikalnega kluba, na kateri bo Nincič podal svoj ekspozé o sporazumu z Italijo.

Predsednik Jovanović v avdijenci.

Beograd, 17. januarja. p. Danes dopoldne od 17. do 19. je bil pri kralju v avdijenci predsednik narodne skupščine Ljuba Jovanović, ki je kralju poročal o parlamentarni situaciji.

SLABI IZGLEDI ZA MADŽARE.

London, 17. januarja. h. Situacija madžarskega zunanjega posojila je postala danes vidno neugodna. Sedanja angleška vlada neče skleniti posojila in nova vlada se bo šele v treh tednih sestala in potem gotovo zahtevala garancije za demokratizacijo madžarske.

ZAŠČITA FRANKA.

Pariz, 17. januarja. Poincaré je v današnji za veliko napetostjo pričakovani debati v zbornici še enkrat odbil napade nasprotnikov in izvojeval proviziorni uspeh. Zbornica je sklenila s 394 proti 190 glasovom odgoditi razmotrivanje o interpelacijah in pretrpeti pred tem ukrepe za zboljšanje francoskega franka. Zbornica in tribune so bile nabito polne.

NOVE VOLITVE V FRANCIJI.

Pariz, 17. januarja. h. V svojem današnjem govoru v zbornici je naznanil ministrski predsednik Poincaré, da se bodo vršile volitve v zbornico v maju. Ta oficijelna izjava o datumu zborničnih volitev je vzbudila splošno iznenadenje, ker so v zadnjem času razni listi razširjali vesti, da hoče vlada volitve odložiti do jeseni.

GOSPODARSKO OLAJŠANJE V NEMCIJI.

Berlin, 17. januarja. j. Zadnji teden je opaziti na delavnem trgu znatno zboljšanje. V nekaterih industrijskih podjetjih je prišlo do novih sprejemov delavcev. Tudi število brezposelnih se je zelo zmanjšalo.

Kaj je s Trockijem

Dunaj, 17. januarja. s. »Neue Freie Presse« doznava o pariških vesteh glede aretacije Trockega iz informiranih ruskih krogov, da te vesti ne odgovarjajo resnici in da živi Trocki v svoji hiši v Moskvi, kjer uživa enomesečni dopust iz zdravstvenih razlogov. Vesti o njegovi aretaciji, da so razširili caristični emigrantski krogi v Parizu.

RUSIJA IN RUMUNIJA.

München, 17. januarja. s. Načrt rumunsko-ruske konference v Solnogradu se je izjalovil, ker je Rumunija odklonila prihod ruske trgovske misije na svoje ozemlje. Poleg tega je Čičerin mnenja, da je Solnograd središče Hackenkreuzlerjev in leži preblizu Monakovega, vsled česar ni pripravljen za konferenco. Če bo Rumunija spremenila svoje stališče radi trgovske misije, bo Čičerin predlagal za kraj konference Dunaj.

VEDNO NOVI POTRESI.

Berlin, 17. januarja. j. Vesti iz Bogote trdijo, da so v južni Kolumbiji čutili dva močna potresna sunka, ki sta povzročila po večih mestih mnogo stvarne škode. Človeških žrtev menda ni. Tudi iz Bombaya poročajo o zemeljskih sunkih. V posameznih delih Japonske so manjši potresi na dnevnem redu.

Inozemske borze

17. januarja.

CURII: Beograd 6.65, New-York 578.20, London 24.61, Pariz 27.25, Milan 25.80, Praga 16.80, Budimpešta 0.0206, Bukarešta 2.87, Sofija 4.12, Dunaj 0.008125.

TRST: Beograd 26.15 do 26.45, Pariz 105.50 do 106.50, London 97.30 do 97.90, New-York 22.75 do 22.90, Curih 804 do 807, Praga 66.50 do 66.85, Dunaj 0.0818 do 0.0823, dinarji 26.20 do 26.50, dolarji 22.70 do 22.85, carinski franki 88 do 88.50, službeni kurz zlate lire 441.585.

DUNAJ: Beograd 815 do 819, Berlin 16.20 do 16.80, Budimpešta 2.41 do 2.51, Bukarešta 854 do 856, London 802.500 do 803.500, Milan 8004 do 8106, New-York 70.935 do 71.185, Pariz 3267 do 3268, Praga 2070 do 2080, Sofija 506 do 510, Curih 12.285 do 12.535; valute: dolarji 70.900 do 71.300, lire 3090 do 3080, dinarji 809 do 815.

PRAGA: Beograd 39.65, Rim 151.75, Pariz 163.25, London 147.925, New-York 34.70.

BERLIN (v milijonih): Beograd 48.478, Milan 186.034, Praga 123.690, Pariz 198.004, London 17.935.000, New-York 4.189.500, Curih 751.037.

NEW-YORK: Beograd 115.50, London 424, Pariz 462.25, Berlin 0.00.000.0023, Rim 436.75, Curih 17.31, Praga 291.25, Dunaj 0.145, Budimpešta 0.38, Bukarešta 49.75.

Vprašanje ljubljanskega mandata rešeno

OB POLNOŠTEVILNI UDELEŽBI IN PO TEMELJITI RAZPRAVI JE NACELSTVO JDS PROGLASILO POGODBO Z GRUPO TRILLER-RAVNIHAR ZA UGASLO.

Ob polnoštevilni udeležbi in po temeljiti razpravi je načelstvo JDS proglasilo pogodbo z grupo Triller-Ravnihar za ugaslo.

Včeraj popoldne se je vršila redna seja načelstva JDS pod predsedstvom dr. Zerjave ob skoraj polnoštevilni udeležbi članov načelstva iz vseh delov ljubljanske oblasti. Navzočih je bilo 34 članov načelstva.

Po poročilu predsedstva o seji eksekutivne JDS v Zidancu mostu je gosp. dr. Puca podal obširno poročilo o sporu radi ljubljanskega mandata. Prečital je pogodbo, celokupno korespondenco, izjave udeležencev v zapisnikih in v časopisju, zlasti pa izvirne zapisnike skupnih sej odbora »Naprednega bloka«. Iz teh podatkov se je konstatiralo:

Kako je NNS kršila pogodbo.

1.) Da je bila ob sklenitvi volilnega sporazuma 19. februarja 1923 dogovorjena skupna plačilna dolžnost glede volilnih stroškov od strani JDS in NNS, da je bila ta plačilna dolžnost tudi po podpisu pismenega dela sporazuma opetovano priznana od gg. dr. Trillerja, dr. Ravniharja in ostalih odposlancev NNS, dalje, da je bil za izdatke skupno sestavljen proračun in da je zato JDS dala blagajnika, NNS pa likvidatorja. Sele po položitvi obračuna je NNS začela tajiti dolžnost plačila in jo odkazala JDS na sodniško pot. Ta pa je poprej in pozneje izjavljala, da pogodbeno pravice NNS počivajo, dokler povsem ne izpolni svoje dolžnosti. Dalje se je konstatiralo, da je g. dr. Triller tudi po 1. januarju 1924 zanikal vsako obveznost, nato pa ponudil plačilo več kakor dvakratnega zneska, vendar z žaljivo vinkulacijo. Končno se je ugotovilo, da niti na zadnji odločni opomin NNS svojega odklonilnega stališča glede brezpogojne poravnave stroškov ni popravila.

2.) Konstatiralo se je nadalje, da je NNS v sporazumu predvideno skupno sejo načelstev JDS in NNS radi posvetovalja o oportuniteti podaljšanja pogodbenega roka odklanjanja in jo odklanja še danes. Ta seja je v sporazumu kategorično predpisana, ne kot gola formalnost, ampak kot resen in iskren razgovor, je-li stanje uradnega razgovora priporočila podaljšanje mandata gosp. Reiserju ali ne. Na nepodpisane dodatke zadnjega pisma NNS izraženi dostavek, da pride, če ni drugače, na tako sejo, a le »pro forma« z vnaprej vezano izjavo in sklepi, se ni mogel upoštevati, ker bi seja bila le neresna farsa, če ena polovica vnaprej izjavlja, da se je udeležuje samo navidez in le zato, da odda negativno izjavo.

3.) Iz protokolov skupnih sej Naprednega bloka se je konstatiralo, da je bila predpostavka ob sklenitvi sporazuma, da dr. Ravnihar, ako postane poslanec, ne more vstopiti v klub stranke, ki je bila v ostrom boju z JDS, torej n. pr. ne v klerikalni, ne v radikalni klub. Le vsled slučajne formalne pogreške je bila radikalna kandidatska lista v Ljubljani neveljavna, in potem, ko so se radikali še zadnji hip pogajali z NNS, da njej dajo glasove, so proglasili abstinenco. Radikali so bili torej proti izvolitvi Reiserja in Ravniharja. Povsod je bila JDS v odprtem boju z radikalnimi listami. Ker se je početkom marca 1923 razširila vest, da je dr. Ravnihar vezan stopiti v radikalni klub, je bila, kakor izhaja iz tozadnega zapisa, nanj v skupni seji Naprednega bloka stavljena tozadna interpelacija. Dr. Ravnihar je zanikal, da bi nameraval stopiti v radikalni klub. Vprašanje in odgovor sta razumljiva le v smislu, da bi sporazum bil

nemogoč, čim bi se moglo samo slutiti, da gosp. Ravnihar more iti v radikalni klub. Dr. Ravniharjeva grupa se je sploh obnašala tedaj tako, kakor da je še bolj jugoslovenska in demokratična nego JDS, in kakor da je za politiko krila gosp. Davidoviča, ki predvsem odklanja vsak sporazum z radikalni. Dne 28. decembra 1923 pa je predsednik NNS gosp. dr. Triller v uradnem razgovoru izjavil poslancu Reiserju, da pojde dr. Ravnihar v radikalni klub. Ta od najbolj kompetentne strani podana izjava se ne da z nikakršnimi izbegavami omajati in je povrh potrjena po najnovejši politični formaciji v Ljubljani, katera povsem dokazuje, da je NNS samo še navidezno, stvarno ne več obstoječa firma za radikalno stranko, v katero skuša »v etapah« prepeljati g. Ravnihar pristaše bivše NNS.

Predlog poročevalca dr. Puca.

Na podlagi tega referata je predlagal gosp. dr. Puca, da načelstvo ugotovi, da je v vseh treh gori navedenih točkah za volitve v Narodno skupščino sklenjeni sporazum kršen od strani NNS tako po svojem besedilu, kakor po duhu v bistvenih točkah in to na način, ki se ne da več popraviti. Zato NNS, brez ozira na dejstvo, da kot politična stranka vsled pomanjkanja vsake organizacije in dela dejansko ne obstoji več, nima pravic iz volilnega sporazuma.

Soglasni sklep načelstva.

Po večurni debati, katere so se udeležili gg. Gregorka, Jeločnik (Vič), župan dr. Karba (Kamnik), dr. Kramer, šolski vodja Likozar, župan Lončar (Tržič), Marn, dr. M. Pirc, vseuč. prof. Plemelj, ravnatelj dr. Rutar, načelnik Ribnikar, tajnik dr. Rapč, notar Tavzes (Logatec), podpredsednik J. Turk, župan dr. Zolšek (Brežice), trgovec Fr. Zebal in predsednik dr. Zerjav, je bil predlog poročevalca dr. Puca soglasno sprejet.

Zaupnica posl. Reiserju.

Istotako je bila soglasno prof. Reiserju izrečena zaupnica s pozivom, naj svoj mandat izvršuje nadalje v korist uradništva in napredni Ljubljani. Po besedilu volilnega sporazuma vezan odločiti mandat, čim mu obe načelstvi naznanita, da se na skupni seji ni mogel doseči sporazum glede podaljšanja mandata, je prof. Reiser n. pr. pozval načelstvo JDS, naj mu naznanit izid tako predvidene skupne seje, da potem izvaja konsekvence. Načelstvo JDS mu sporoča, da ta trenutek zanj še ni nastopil, ker se seja po krivdi NNS ni mogla vršiti. Reiserjeva ponudba, da odloži mandat, je bila istotako soglasno odklonjena.

Nadaljni sklepi odloženi.

Sklepanje o nadaljnjem predlogu gosp. dr. Kramerja, naj se v poskus premostitve nastalih nesprotij med naprednjaki in v interesu potrebne napredne fronte, sproži sklicanje po 30 zaupnikov izmed volilcev Naprednega bloka, in sicer paritetično od strani JDS in zaupništva NNS, ki naj vestransko pretepejo obstoječa nasprotstva in najdejo pot k združitvi zlasti z ozirom na predstoječo samoupravno volitve, je bilo z večino glasov odloženo na bodočo sejo.

Shod zaupnikov JDS za ljubljansko oblast.

Nato je načelstvo odobrilo, da se skliče za 2. in 3. februar shod zaupnikov iz cele ljubljanske oblasti, in sicer naj bo 2. februarja popoldne predkonferenca delegatov kraj. obl. JDS, 3. februarja ob 11. dopoldne pa velik shod zaupnikov.

Nato je bila seja vsled pozne ure odložena.

za predsednika tov. Finžgar, za podpredsednika tov. Jenko, za odbornike pa tovariši Gandini, Ravnik in Lamprecht in za namestnike Frajle, Januš, Frelih, v nadzorstveni odbor pa profesor Mravljak, Čok in Šošarič.

Poročila delegata Krušiča iz Ljubljane se pečajo obširno z usodo invalidskega zakona od invalidskega kongresa od leta 1922 dalje. Takrat je minister za socialno politiko dr. Zerjav sprejel vse predloge invalidske organizacije v tozadevni svoj načrt ter se je resno trudil da bi prišel ta načrt pred narodno skupščino. S padcem koalicijske vlade se je pričela trnjeva pot. Načrt invalidskega zakona je izgubil svojo prvotno obliko in danes je le še rudiment nekdanjega še precej dobrega osnutka. Vse intervencije pri vladni in skupščinski so ostale brezuspešne, radi česar bo treba uporabiti proti današnjim mogotcem tudi skrajna sredstva. Izvršilni odbor je interveniral v več slučajih o priliki reukacije ter preprečil ukinitve marsikatero važne institucije. Invalidom proti nevarnosti, da pridejo po razpustu ministrstva za socialno politiko pod vojno ministrstvo, kar se mora na vsak način preprečiti. Krivda, da se ne doseže gotove ugodnosti za člane, leži do stikar v članstvu samem, ki se ne ravna po tozadevnih predpisih izvršilnega odbora. Minister dr. Zerjav je svoječasnno objubil, da se bo energično zavezal za polovično vožnjo po železnih. Danes smo v tem oziru na mrtvi točki, kar prometni minister ne dovoli kredita. Zaključki svoje poročilo s patriotičnim apelom, da invalidi nočejo razbiti svoje domovine, ki so jo priborili s krvjo, pač pa zahtevajo najenostavnejše pravice in eksistenco možnost.

Pri slučajnostih se je ostro bičalo postopanje špecljanje nadpredne komisije invalidov, ki kratkoma črta vse one vojne žrtve, ki se ne morejo izkazati z zahtevanimi dokumenti. Tudi invalidska organizacija se strinja s tem, da se izbačejo iz njenih vrst vsi paraziti, kruto pa je, da se mečejo na cesto in izročajo stradanju člani brez rok in nog, ki jih gotovo niso slučajno izgubili. V tej specialni komisiji naj bi bili zastopani tudi invalidi. Priziv proti odloku komisije tekem treh dni je veličnoma iluzoren, ker se dela tajno in brez obvestitve stranke. Mnogo tega zla bi bil lahko preprečil oblastni odbor. Novemu odboru se naroča, da dobi potrebne informacije glede višine invalidskega davka in kam gre ta davek, od katerega imajo invalidi bore malo.

Italija, Jugoslavija in Grčija

V »Journal des Débats« je znani pariski publicist Auguste Gauvain napisal pod zgorajšnjim naslovom velenizativ članek, v katerem uvodoma konstatira, da so najnovejše vesti o aranžmanu med nami in Italijo vzbudile sicer splošno odobravanje, zlasti pri onih političnih opazovalcih, ki so zadnje poletje imeli priliko videti v italijanskih mestih in lukah, kako se pripravljajo tam izvesti vojaški ukrepi. Toda, nadaljuje Gauvain, zdi se, da naši prijatelji preko Alp, Lah, nekoliko prenapeto prehajajo iz ekstreme v ekstrem. Evo jih sedaj, kako poročajo o sklenitvi defenzivne zveze med Italijo in Jugoslavijo! Rimski kabinet bi torej po teh poročilih bil ureditev reškega vprašanja postavil v drugo vrsto ter rajše posegel po splošnem trgovsko-političnem sporazumu, glasom katerega bi samostojna kraljevina SHS nekako prišla v italijansko odvisnost? Saj je Mussolini pri slovesni otvoritvi novih uredniških prostorov lista »Popolo d'Italia« dne 24. dec. 1923 sam pozival fašiste, naj ne zadržujejo na dosedanjih lavorikah, marveč da naj se zavedajo velike usode, ki je namenjena domovini, kajti če se bodo vsi fašisti tega vedno zavedali, bomo ustvarili domovino veliko in silno, da bo nekdo mogla stopiti svetu na čelo! Odtlej so fašistovski in drugi listi tekmovali v očitanih, naperjenih proti Franciji. O priliki podpisa francosko-črške pogodbe je vse laško novinstvo ostro pisalo proti francoski hegemoniji. Sklicevalo se je na Anglijo, kakor da sta Curzon in pa Baldwin Italijo rešila iz krfske zadrege in kakor da je Poincaré poslal brodogve na demonstracijo pred Jonske otoke.

Mi Francozi smemo biti zadovoljni, če je prišlo do spremembe dosedanjega napetega položaja. Tudi če je res tako, kakor mislijo fašisti, se ne smemo razburjati. Naša želja je, da se Italija in Jugoslavija iskreno sporazumeta, in zelo bi obžalovali, če bi se za takšnim sporazumom prikrivali načrti, ki ga ena obeh strank ima in ki bi bil vzemljiv. Če pravilno čitamo med novinskimi vrstami laških kolegov, si oni žele svobodno roke za akcijo proti Albaniji in Grčiji. V njihovih očeh naj bi pogodba z Jugoslavijo le-to tudi obvezala k nevtiralnosti, če bi Italija pod katerokoli pretvezo postala inicijativna na obalah Jonskega morja. Predstavljajo si, da se je dransko vprašanje sploh ne more drugače rešiti, kakor na ta način, in v Italijansko korist. Kolika zmotna življenski interes Italije je, da si najde prijatelja na drugi obali in da najde v dobrih odnosih z njo tisto legitimno sigurnost, katero si želi. Prepotenca v klerikalni obliki, aneksijski, prikriti jerozobstvo, vojaška zasedba ali karkoli sličnega neizprosno vodila le k združenju nasprotnikov.

V palači Chigi morajo torej svoj največji napredek žele realizirati. Priznati so, da je tudi napram Jugoslaviji prijaznost boljja, kakor nasilje. Kaj bo pa z Grško? Od rešitve takšnih vprašanj je odvisna ureditve Orienta in cele Evrope. Na Grškem se pripravljajo plebisciti. Grki morajo pozabiti na svojo razcepjenost, na pokrajnice, na strankarska nasprotja. Konstantinska zmaga jim je že odvzela oni del stare Helade, katero so dobili v sčrbiški mirovni pogodbi. Neve homatije bi jo utegnile vreči nazaj v položaj, kakršen je bil leta 1897. Svojem prijateljem ključemo: »Kviliaku sreča!«

Gauvain je med najuglednejšimi francoskimi političnimi publicisti in v stalnih zvezah z zunanjim ministrstvom. Mnenje, katero on formulira, je danes francosko javno in uradno mnenje. Poročila o neki vsebinsko še ne jasni zvezi med nami in Italijo torej še niso poročila o tem, da smo izročeni svojim sosedom na milost in nemilost. Čeprav namizano in ne moremo imeti zaupanja v partizansko diplomacijo, ki nas sedaj zastopa, se kljub temu nadejamo, da nam iz njene nesposobnosti ne nastane tolika škoda, kolika bi nam grozila, če bi mi ne bili član Male antante in v ozkem prijateljstvu s Francijo. S tem pa še ni rečeno, da se nam samim ni treba več brigati, kakor dolelej.

so, da je tudi napram Jugoslaviji prijaznost boljja, kakor nasilje. Kaj bo pa z Grško? Od rešitve takšnih vprašanj je odvisna ureditve Orienta in cele Evrope. Na Grškem se pripravljajo plebisciti. Grki morajo pozabiti na svojo razcepjenost, na pokrajnice, na strankarska nasprotja. Konstantinska zmaga jim je že odvzela oni del stare Helade, katero so dobili v sčrbiški mirovni pogodbi. Neve homatije bi jo utegnile vreči nazaj v položaj, kakršen je bil leta 1897. Svojem prijateljem ključemo: »Kviliaku sreča!«

Gauvain je med najuglednejšimi francoskimi političnimi publicisti in v stalnih zvezah z zunanjim ministrstvom. Mnenje, katero on formulira, je danes francosko javno in uradno mnenje. Poročila o neki vsebinsko še ne jasni zvezi med nami in Italijo torej še niso poročila o tem, da smo izročeni svojim sosedom na milost in nemilost. Čeprav namizano in ne moremo imeti zaupanja v partizansko diplomacijo, ki nas sedaj zastopa, se kljub temu nadejamo, da nam iz njene nesposobnosti ne nastane tolika škoda, kolika bi nam grozila, če bi mi ne bili član Male antante in v ozkem prijateljstvu s Francijo. S tem pa še ni rečeno, da se nam samim ni treba več brigati, kakor dolelej.

Politične beležke

+ Konec spora za ljubljanski mandat. Na drugem mestu poročamo obširneje o včerajšnji seji načelstva JDS, na katerem je padla končna beseda glede ljubljanskega mandata. Po pregledu celoga spisa v tej zadevi je načelstvo ugotovilo, da je politična grupa dr. Trillerja in dr. Ravniharja kršila 19. februarja 1923 za ljubljanski mandat med JDS in NNS sklenjeni dogovor in sicer na način, ki se več popraviti ne da, vsled česar je načelstvo, katerega seje se je udeležilo 34 članov iz Ljubljane in iz ostalih okoliš ljubljanske oblasti, po več urni debati in vsestranskem razmotranju dokaznega materiala, soglasno sklenilo, da tudi JDS nima nobenega razloga več vstrajati na izpolnitvi svoječasnne pogodbe. NNS ni le ostala na dolgu z izpolnitvijo svojih materialnih obveznosti, marveč je kršila pogodbo zlasti s tem, da je dr. Ravnihar šel med radikale. Pogodba med NNS in JDS bi se sploh nikdar sklenila ne bila, ako se takrat ne bi tajilo, da hoče iti dr. Ravnihar med radikale. Bil bi višek politične nemoralnosti, da bi se sedaj radikalci ljubljanskega mandata polastili z zviščjo, z nepoštenostjo in povrh še s formalnim odkupom. Kakor znano radikali v Ljubljani niti svoje kandidatske liste niso mogli postaviti in so bili z demokratski nele v Ljubljani, nele v Sloveniji, marveč v celi državi v najostrejšem boju, v katerem so se radikali posluževali najbolj nemoralnih in nepoštenih sredstev. Stramota in velika škoda bi bila za ljubljanske naprednjake, ako bi se jim sedaj na tak umeten in nepošten način usilili radikalni poslanec. Javnost bo odločen in pravičen korak JDS pozdravila z zadovoljstvom. Skrajni čas je že bil, da se je nemoralni politični pustolovščini omizne klike napravil konec ter spor rešil tako, kot je pravično in v interesu napredne Ljubljane. Gospodje, ki so mislili, da bodo JDS s kršitvijo pogodbe in povrh še z impertinencami izsiljevali, so se zmotili in so dobili zasluženo lekceljo. Reprezentanti številnih političnih in strokovnih organizacij, sami izvoljeni mandatorji širokih plasti naroda, so danes na nedvoumen način zigosali igro političnih netopirjev, ki — od nikogar izvoljeni in nikomur odgovorni — menijo, da je njihova življenska naloga radi njih oseb delati v naprednih vrstah Slovencev spore in zgago.

+ Po receptu nemškutarjev. Zanimivo je, da nastopa v Sloveniji radikalna dobesedno po receptu nekdanjih nemških mogotcev na Dunaju. Germanizatorji naše zemlje so takrat ustanovili stranko »Stajerclancev«, na Koroškem pa stranko der »deutschfreundlichen Slovenen«. Po celi Sloveniji so z dobrimi službami in raznimi podkupninami lovili le neznačajne, da so kot nemškutarji služili njihovim protijudskim in protinacionalnim interesom. Vsi oni, ki bi pri nas postali nemškutarji, čim bi v svetovni vojni zmagała Avstrija in Nemstvo se sedaj zbirajo okoli radikalne stranke. Na žalost je pa med njimi tudi še marsikak dober človek, ki je le zapeljan in se ne zaveda, kako resnično je, da se vragu vpiše, kdor se zapiše radikaliji. On ne greši le sam rad seboj, ker slej ali prej pride dan, ko bo od radikalcev kakor citrona izmोजgan obeležal na cesti, marveč greši tudi nad vsem dobrim in poštenim nad vsemi onimi, ki momentano in začasno trpe pod terorjem in korupcijo NRS. Podoben je alkoholiku, ki bi mislil odstraniti zlo s tem, da se vanj potaplja. Postati radikal znači danes toliko kot nekaj postati nemškutar. Značilno je, da dr. Ravniharjev list svetuje našemu uradništvu naj gre v radikalijo. Prav tako so delali v Avstriji Stajerclanci, ki so vabili med nemškutarje. Se bolj značilno kot za NNS pa je tak poziv v listu, ki je obenem glasilo takozvane »narodno socialistične stranke«, za gospode Deržiča, Brandnerja, Tavčarja in Juvana. Da bo njihov list že po 14. dneih odkrito vabil državne nameščence med radikale, tega svojim pristašam gotovo nikdar niso povedali. Iz NNS, SKS, NNS in NRS rčeta, ki se vari v retorti »Jadranske banke« bo kmalu skušana čista radikalija.

+ Blok narodnostnih manjšin. V času vsestranskih blokov so se pričeli

gibati tudi vojvodinski Madžari, ki se, razdeljeni v več strank, čutijo med narodnostnimi manjšinami najbolj izolirane v koristlostvu, in propagirajo ustanovitve »bloka narodnostnih manjšin«. Motivacija je enostavna: narodne manjšine v naši državi vodijo isti cilji, iste zahteve. Dočim so si Nemci znali v parlamentu ustvariti povoljen položaj, niso Madžari mogli iztisniti ničesar. Diskusija se vodi med »Delbácsko« in novosadskim »Deutsches Volksblattom«, ki izjavlja, da bi res kazalo ustanoviti enoten blok. Predvsem pa se morajo Madžari sporazumeti sami med seboj, kakor bi se odločilo, ali naj snubijo radikale ali pa snujejo blok narodnostnih manjšin.

+ Črnožolti in sporazum o Reki. »Reichspost«, glavni organ avstrijskih klerikalcev, razpravlja o jugoslovensko-italijanskem sporazumu, a se v glavnem obreza le ob Malo antanto, ki ji posebnost težko leži v želodcu. Poglavitni smisel izdaja »Reichspost« ob koncu članke, kjer pravi, da bi Mala antanta mogla ustrezati svojim ciljem samo v okviru federativne države, kakršna bi nastala, če bi zmagała Avstrija in Nemčija. Danes pa obstoja cela rajda neodvisnih držav brez skupnega oporišča in čisto z nasprotujočimi si interesi. »Reichspost« še danes ne more preboleti habsburške propasti. Zdi se, da je ne bo nikoli, ker je v interesu klerikalizma, da se čuva »tradicija«. Interesantno je primerjati »R.« članek z zagrebško radiševsko resolucijo, ki jo objavljamo na drugem mestu.

Iz demokratske stranke

V nedeljo 26. t. m. se vrši ustanovni občni zbor krajevne organizacije JDS v Grosupljam ob 10. uri dopoldne. Prostor se razglasi običajnim potom po mali pred cerkvijo. Na sestanku poroča delegat iz Ljubljane.

Dne 16. t. m. se je vršil v Ormožu v hotelu Bauer seestanek JDS iz gospodarskih krogov celega okraja. Kot odposlanec oblastne organizacije je poročal o davčnem vprašanju g. V. Meglič iz Maribora. Po predavanju se je razvila živahna debata o aktualnih gospodarskih vprašanjih, ki je trajala na tri ure.

V nedeljo dne 20. t. m. se vrše volilni shodi za občinske volitve na Jesenicah ob 10. uri dopoldne in na Koroški Bell ob 8. uri popoldne. Obeh shodov se udeležijo g. dr. Jože Bohinjec iz Ljubljane.

V Radomljam se vrši predavanje »O denarstvu (davkih...«). Predava gospod dr. Urbanc ob 8. uri popoldne.

V Domalah predava g. Zupančič Fran. »O splošnih gospodarskih vprašanjih« ob 9. uri dopoldne v restavraciji pri »Cenetu«.

V Zagorju ob Savi predava g. Stojan Bajž »O socializmu v teoriji in praksi« ob 2. uri popoldne v Sokolskem domu.

V Hrastniku se pa vrši predavanje ob 8. uri popoldne v osnovni šoli. Predava dr. Rape »O političnih ciljih socializma«.

Posetite
IV. Slovanski večer
19. januarja 1924
JNAD »Jadran«

Sodišče

§ Bože sačuvaj... Pred ljubljanskim deželnim sodiščem. »Torej, stopili ste v vlak z listkom 8. razreda, na katerem ste spremenili III. v II. razred.« — »Bože sačuvaj, gospodine predjedniče, je toga nikad nisam učinio!« — »Tako, tako. Nato ste v Žirovnici izstopili in se podali s tovaršem peš na pot, dokler niste srečali voza, na katerem je sedel 18-letni Francejček. Sedli ste na voz ter vzeli dečku vajeti iz rok, ker je zavozil domov na dvorišče. Hoteli ste se peljati na Jesenice, da zasledujete nekega osumljenca in ste zahtevali od fantiča, da vaju popelje tja?« — »Bože sačuvaj, gospodine predjedniče — nikad!« — »Da. Tako. Potem se je približal oče fantiča, ki ni vedel zakaj gre. Spoprijela sta se — vrgli ste ga v sneg in potolkli po glavi. Utekel vam je v hlev in prinesel s seboj vilo, da vaju odžene. Medtem pa ste potegnili revolver in streljali proti kmetu?« — »Bože sačuvaj, gospodine predjedniče, pucal sam na velikog psa, koji je navalio na mene!« — »Hm! Tako, da. Nato ste ga zasledovali v hlev in ga srečali na stopnicah. Na nepoznanjen način je dobil težke poškodbe. Odlili ste potem v gostilno, kjer vas je službojuči orožnik vprašal po legitimaciji. Nastavili ste mu nož na prs v odgovor. No, kaj pravite k temu?« — »Gospodine predjedniče, blo sam silno nervozan — i popio sam također nekoliko vina!« — Rezultat: 5 dni zapore.

§ Da je slabo imeti opravka s tatovi, skusi ne le okradenec, temveč tudi ožji prijatelj tatu. Tako se je zgodilo, da je ljubljenska ženica skrivala tatu pred sledujočim orožnikom, dokler ga ni okovarnosti zasačila ravno, ko je z odvezanimi ševji stopil na prag iz njene hiše in se ozrl po vremenu. Avspicije pa zanj niso bile ugodne in kmalu je za daljšo časa obedel v trdo zgrajeni kamehi hiši. Pa tudi njegova varuhinja se je morala zgledati pred sodiščem, kjer so ji priredili temen kotiček v istem prostoru na 14 dni.

Likvidacija pokrajinske uprave

ŠMARJE IN LAŠKO SEDEŽA NOVIH SREZKIH OBLASTI.

V predsedstvu pokrajinske uprave so se pričele konference, ki se pečajo z nujno potrebnimi odredbami za likvidacijo pokrajinske uprave. Konferenc se udeležujejo načelnika ministrstva notranjih del dr. Katle in Fran Svetek ter velika župana Teodor Sporn in dr. Ploj. Vprašanje prostorov za urade oblastne uprave v Mariboru je ugodno rešeno, vsled česar bo mogla oblastna uprava začeti v polnem obsegu funkcionirati, čim se vrne veliki župan dr. Ploj iz Pariza, kamor odpotuje za par dni, da preda svoje posle reparacijski komisiji.

Invalidsko zborovanje v Celju

Občni zbor Udruženja invalidov podružnice Celje, ki se je vršil dne 13. januarja v Celju, je pokazal, kako krepko je poglobila podružnica zadnje leto svoje organizatorično delo. Nad 300 članov in članic je prisostvovalo razpravi običnega zbora nepretrgoma od pol 11. do 14. ure. Kot delegat ljubljanskega izvršilnega odbora se je udeležil običnega zbora gospod Krušič, na katerega so bila tekom razprave stavljena razna vprašanja. Iz teh je bilo posneti, da celjska podružnica z delovanjem izvršilnega odbora v Ljubljani v marsikakrem oziru ni zadovoljna, ker pogreša

pri njem v prvi vrsti inicijativnosti. — Poročilo odbora omenja med drugim oddajo raznih trafik, za katere se invalidi niso potegovali. Pri novih najemnikih teh trafik se je doseglo, da odstojijo določeni procent od čistega dobička invalidski organizaciji. Ko se je hotela odpraviti v Celju protezna delavnica, je to preprečila podružnica z ostrim protestom. Energično se je zavzela nadalje za reduciranje uradnih in invalidov. Podružnica šteje nad 700 članov, tudi finančniško stanje je v lepem redu. Radi raznih dobro uspelih prireditvev je bilo mogoče razdeliti med največje invalide, včasih in sirote izdatne podpore. Poročilo odbora se vzame na predlog nadzorstvenega sveta s pohvalo na znanje. Pri volitvah se izvolil

Naši kraji in ljudje

Na dvornem plesu v Beogradu

Na rojstni dan kraljice Marije se je vršil v Beogradu velik dvorni ples, katerega so se poleg mnogih odličnih domačinov udeležili tudi tuji gosti, predvsem zunanja ministra Češkoslovaške in Rumunije gg. dr. Beneš in Duca s soprogama. Ker utegne naše čitatelje zanimati, kako se je vršila prireditev, podajamo po beograjskih listih kratko sliko plesne svečanosti. Gosti so začeli prihajati ob devetih. Avtomobili in kočije so se ustavljali pred vhodom v stari dvor. Del ulice kralja Milana je bil kmalu natrpan s vozili. Dvorana se je medtem polagoma polnila. Minula je deseta ura. Kazalec se je začel pomikati proti enajstim in gosti so začeli postajati nestrpni. Novodošlece so sprejemali oficirji, ki so vodili dame na desno, gospodo pa na levo od rdečega salona v dvorano, ki je bila namenjena za kralja in kraljico. Ob enajstih dvorana še vedno ni bila polna. Kmalu potem se je pojavil hitrih korakov dvorni maršal Jaka Damjanović. Kakor veleva dvorni ceremonijel, je udaril s sabljo po tleh in naznanil zbranim gostom prihod kralja in kraljice. V trenutku je bilo vse skupaj: oči gostov so se uprle v dno dvorane, kjer se je pojavil kralj s kraljico, dr. Beneš, dr. Ninčić, diplomatski zbor in spremstvo. Gosti so se priklonili. Orkester je iztoniral narodno himno. Zazarele so se nove žarnice. Kralj in kraljica, spremstvo in gosti so poslušali himno stoje. Kralj je nosil paradno uniformo, kraljica je bila oblečena v okusno plesno toaletno. Na čelu je mela diadem s dragoceninami rubinom, okoli vratu pa krasno ogrlico, katero ji je bil kot dar češkoslovaške vlade izročil dr. Beneš. Ogrlica je sestavljena iz češkoslovaških vlahtnih kamnov ter izraža par simboličnih figur. Orkester je zasviral srbijsko kolo. Otvoril ga je kralj s kraljico in dr. Beneš, katerega je povedla za seboj kraljica z nasmehom na licu. Dr. Beneš je podal roko dr. Ninčiću, za njim so se vstopili v krog člni diplomatskega zbora in ostali gosti. Po prvi igranki se je kralj začel razgovarjati s gosti. Ples je trajal do 4. ure zjutraj.

Po požaru v Splitu

Poročali smo že o strahotni požarni katastrofi, ki je zadela Split, glavno mesto Dalmacije v začetku tega tedna. Požar je bil tako grozen, da ne pomnijo kaj podobnega niti najstarejši Splitani. Listi velijo celo, da je goščeni del mesta spominjal na požar za cesarja Nerona v Rimu. To ni prav nič pretirano, če pomislimo, da spominja Split po svojem slogu na stare čase rimske zgodovine. Okoli polnoči od nedelje na ponedeljek se je po mestu raznesel glas, da gori škofija. Nastalo je nepopisno razburjenje. Ljudje so napol oblečeni vreli iz hiš. Zvonovi sv. Duje so začeli zvoniti, da so se ljudem trgala srca. Na mesto nesreče so takoj prihiteli ognjegašci. Prišel je tudi župan dr. Tistiagla z občinskimi svetovalci. Prva skrb ognjegašcev je bil spas obitelji dona Nikola Matulića, ki je ob času, ko je izbruhnil ogenj, pisal na podstrešju nadškofijske palače. Reče se je rešil samo s pomočjo lestev, katere so mu priletno ognjegašci na streho. Ogenj se je hitro širil. Gašenje je bilo zelo oteženo. Do pol 3. se je ogenj tako razširil, da se je ljude resno bati za večji del Splita. Ljudje so

obupno kričali: «Spasite sv. Dujo! Spasite sv. Dujo!» Stare žonice so plakale, kakor da jim gori nad glavo rodni dom. Medtem je dospelo na pomoč tudi vojaštvo. Ogenj ni hotel ponehati. Ob 3. zjutraj so prenesli monštranco iz cerkve sv. Duje v bližnjo cerkev sv. Dominika. Bil je prečesljivi prizor. Začele so se obenem spuštevati slike historijske vrednosti, stari korali in antifonariji, neka slika iz beneške šole ter portreta papežev Urbana VIII. in Pavla V., ki sta bila v cerkvi. Istočasno so se začele nositi iz cerkve tudi ostale dragocenosti. K sreči je ogenj kmalu nato začel pometati. Na zvoniku je udarila 4. ura zjutraj...

Strahni požar gotovo ne pomeni Splitskega izginja — deloma prostovoljno, deloma neprosto — voljno...

Iz historijata stare Splitke bliskupi je posnemamo po listih sledeče: Ko so se stari Splitski nastanili v zidanih Dioklecianove palače, so dali svojemu nadškofu Ivanu Ravenjaninu za stanovanje na razpolago jugovzhodni del palače z zvonikom. Pozneje je sezidal nepoznan nadškof svojo rezidenco na mestu sedanje bliskupije. Stavba pa je v 16. stoletju pogorela. Leta 1677. je nadškof Bonifacij Albani dal postaviti na istem mestu zgradbo, katero je pokončal požar v noči od 13. na 14. januarja. Nad vodom je bil v poseben kamen vdelan nadškofovski grb. Palača je bila sezidana v dobri baroka, in sicer v utilitarističnem slogu, t. j. ne v čistem baročni slogu, temveč v stilu, ki je odgovarjal praktičnim svrham zgradbe. Leta 1828. je bila nadškofija uknjena. Posihmal je imel Split samo škofijo, katero je ohranil do današnjih dni.

Nasilna „detektiva“

Ljubljana, 17. januarja.

Pred nekaj dnevi sta potrkala na vrata stanovanja mesarice Prepeluhove na Ambrozevem trgu, dva moška. Bilo je okoli 10. dopoldne. Po dolgotrajnem butanju na vrata jima je končno odprla domača hčerka Cecilija in se — umevno — strahovito prestrašila, ko sta skočila v sobo dva razburjena moška, eden celo s samokresom v roki.

Kaj bo, kaj bo, si je mislila Cecilija. Neznanka sta kričala na vse grlo in zahtevala Milana Prepeluha, češ, da ga morata aretirati. Prestrašena hčerka jima je zamažala zadrževala, da iskane žrtve ne bosta našli v stanovanju, toda »detektiva« se nista pomirila. Preiskala sta vse kote, seveda brez uspeha. Pomagalo tudi ni pozneje, ko je eden izmed obeh pomeril proti deklici revolver. Šele po daljšem obotavljanju jima je hčerka povedala, naj iščeta svojo žrtev Milana Prepeluha v baraki pri mestni klavnic, kjer stanuje.

Detektiva sta se takoj obrnila in krenila po Poljanski cesti proti mestni klavnici. Vdrla sta v sobo knjižnice pomočnice Alme Marinč, pri kateri stanuje Prepeluh in jo hotela s samokresom prisiliti, da jima pokaže nesrečnega, da ga aretirata. Na vprašanje gospodinje, kaj je zagrešil, je eden od neznanec nakremil obraz, odprl nato usta in pokazal špranjo,

kjer sta se še prejšnji dana nahajala dva lepa, zdrava zoba. Drugi pa se je prijel za glavo in pogladil oteklino. Vse to je bilo Prepeluhovo delo. V spominu na doživljeni polom sta se »detektiva« zopet silno razburila in pričela divje besneti. Zbralo se je več ljudi, ki so ju hoteli pomiriti, a zaman. Konec je napravil šele mezar Svetozar Zavišljevanin, ki je vrgel oba »detektiva« iz barake, na cesti pa ju je sprejel v svoje naročje redar in ju odpeljal v nadaljnjo prakso na policijo.

Hajduk Čaruga

Kako je Čaruga živel v Vinkovcih. — Njegova »bojša« družba. — Pajdaši.

Prebivalstvo v Vinkovcih se še vedno nahaja pod strašnim dojmom, ki ga je nanj izvedla senzacionalna aretacija hajduka Čaruge. Delstvo, da je ta razbojnik nad tri mesece živel v njihovi sredini, se svedobno vrtil med tamotajnimi boljšimi krogi in reprezentiral ugodnega pridobitnika, je zapustilo tako sličen utis, da se v mestu in v okolici ne govori o ničemer drugem kot o njem. Hiša, v kateri je prebival, je bila prve dni po aretaciji formalno okupirana od navalat radovednežev. Se množica pasafirjev je v Vinkovcih izstopala iz vlaka in si je hitela ogledovati, tem bolj, ker se hiša nahaja prav blizu kolodvora.

Hiša je bila šele lani zgrajena in Čaruga jo je vzel v najem za mesečnih tisoč dinarjev, nakar se je v njo vselil s svojimi »abratom« Markom Drezgicem, njegovim mesarskim pomočnikom Matom Krmotičem in njunima ženama vred. Ti dve ženi, katerih nobena ni bila aretirana, pripovedujeta, da je Čaruga bil vedno vesel in dovipen, pač pa skopusen.

Koliko drznosti je premogel shimmy-hajduk Jovo, kaže tudi ta slučaj: Vinkovački mestni senator dr. Purlanović je bil l. 1919 upravitelj kaznilnice v Mitrovici, odkoder je takrat pobegnil Jovo Čaruga. Čeprav je dr. Purlanović dobro poznal Čarugo, tega ni oviral, da bi se ne bil lani v Juniju na magistratu v Vinkovcih predstavil senatorju dr. Purlanović kot vojni liferant Nikola Drezgic. Bil je vsekako elegantno oblečen in se je legitimiral s pogodbo, ki jo je sklenil z drinsko divizijo v Valjevu glede vojnih dobav za posadko v Vinkovcih. Dr. Purlanović ga ni spoznal in mu je dal dovoljenje za nastanitev v Vinkovcih... Ko so ga zdaj aretirali, ga je dr. Purlanović, ispran nad toliko predznostjo, vprašal, ali se ni bil, potrkati na njegova vrata. — »Po pravici povedano, odvrne Čaruga, »malo me je treslo, ko sem na vratih bral vaše ime. Toda, korajža velja, sem mislil in sem potrkal.« — »Bi me ubil,« vpraša dr. Purlanović radovedno, »če bi te bil spoznal?« — »Čemu? Vsi bi Vam bili.«

Čaruga je v Vinkovcih prav res fingiral kot vojni dobavitelj. Dobavljal je vojaštvo govedino, in še ne preveč liferantsko; po 15 Din, dočim so ga ostali vinkovački mesarji prodajali po 20 Din. — Čaruga je v Vinkovcih vsak večer zahajal v kavarne. V lokalu žida Sonnenfela je celo imel svoj »Stammisch«, kjer je ob večerih posedal v družbi podpolkovnika, kotarskega predstojnika, policijskega komisarja in drugih odličnih meščanov brez razlike vere in narodnosti. Zdal je baže okrog te znamenite mize le redko videti gosta. Ko da jih je kuga pobrala....

Po aretaciji in priznanju identitete je orožniška patrulja, kakor smo že navedeli, vodila Jovana Čarugo širom Slavonije na različna mesta, kjer so se dogodila zadnja glavna razbojstva. Ko so ga

dovedli v osiroke sapore, je bil precej ozebel. Postregli so mu s čajem in cigaretami, da je in pije, toda v okovih. Na vsa vprašanja je Jovo spočel molčal. Šele čez čas je pristal, da bo vse priznal »po duši in srcu«, prošil je le, naj ga ne vodijo več na konfrontacije po Slavoniji. Zvenila ga publika, ki drvi okrog njega, ako ga le pokažejo... Poleg njega, poglavarja, se v osirokejših zaporih nahaja do sedaj devet glavnih članov njegove tolpe, ki so sodelovali pri glavnih tolovajstvih. So večinoma lesni delavci, Ličani, z žage v Andrijevcih. Sodeč po najnovejših zaslišanjih Čaruge in pajdašev, se zdi, da ni dvignjeno niti še pol zaveze nad zločinstvi, ki jih je izvršila ta »družina«. Mreža organizacije je bila široka, baže je segala celo do Črne gore. Da se vidi, kako organizirane so bile njene zveze, dokazuje sledeče: ko je Čaruga bil v škripeli orožništva, toda še kot »Nikola Drezgic«, so njegovi pajdaši hitro spravili v javnost, da je Jovo Čaruga pobegnil iz Slavonije in da je najbližje preko meje, na Madžarskem. Obmejna orožniška poveljstva so naglo začela prežati za njim, četudi je Jovo sam še bil v rokah orožništva, ki samo še ni vedelo, s kom ima opravka. Pajdaši so na ta način hoteli svojemu poglavarju olajšati beg ali vsaj zabrisati orožništvo oči, da ne bi verjelo, da ima v rokah Čarugo, temveč le smernega goljufa Nikolo Drezgic... Pajdaši, zaverovani v Čarugovo silovitost, sploh niso mogli verjeti, da bi on, veliki njihov poglavar, mogel kdaj priti v zapor. Ko se je to vendar zgodilo, je bilo razumljivo, da je njegovim pajdašem upadlo vse junaštvo in so šli za njim kakor ovce v ogenj. V ostalem je orožništvo menda samo prepričano, da je Čaruga od samega vraga. Čuva ga močna straža, on, harambaša Jovo pa v celici čita roman...

Dopisi

KRANJ. Kolo jugosl. sester, ki je za Božič obdarilo 85 siromašnih otrok in gimnazijcev s perilom, nogavicami, čevlji in toplimi jopkami, se najlepše zahvaljuje vsem darovalcem v Kranju in Trzinu, ki so prispevali k obdaritvi. Hvala leži na odbor tudi vsem poštvalnim gospe, ki so perilo krojile ali šivale. Vsem, ki ste pripomogli do veselih trenutkov v revnih hišah, naj bodo v plačilo radostna otroška lica. Obdarovanje revne dece po deteli še ni zaključeno zaradi odsotnosti naših poverjenic in odbornic ter se nadaljuje še v januarju.

NOVO MESTO. Za dopolnitev dohodninske cenilne komisije za politični okraj Novo mesto so se za volitve dne 20. januarja združili Gremij trgovcev, SKS in društvo bišnih posestnikov za sledečo skupno kandidatsko listo: Edmund Kastelic, trgovec v Kandiji in Rudolf Faleskini, posestnik in opekarnar v Dol. Straži kot člana, za namestnika pa Anton Podpadek, mlinar v Kamnem potoku in Karel Barborič, trgovec v Novem mestu.

ZAGORJE OB SAVI. Prav redkokdaj prode v javnost kak glas o prosvetnem delu v naši dolini in vendar tega primeroma ni malo. Na odru tukajšnjega Sokolskega doma smo imeli priliko, videti že marsikako igro, ki bi delala čast tudi večjim odrom, da omenimo le Ganglova »Sina«, Cankarjevo »Hlapce«, Gogolevo »Revizorja«. Roko v roki delujeta Sokol in Glasbeno društvo ter se medsebojno spopolnjujeta, ne meneč se za razna nasprotovanja, ki imajo svoj izvor zgolj v osebnih kapricah posameznih. Ko smo dne 2. dec. 1923, videli te lovno akademije Sokola, kjer so bile vse točke izvajane s preciznostjo, ki prita o vztrajnem in smotnem delu prodnjaškega zbora, je 13. januarja priredilo Glasbeno društvo godbeni večer s 15 točkami sporeda in sicer tamburaškega

zbora, seksteta na lok in orkestra. Vse točke so zelo ugajale in sledil je navdušen aplavz navzočega občinstva. Godbeniki so po veliki večini rudniški asistenci, ki povečajo skoro vse svoje prostovolje glasbi. Poštvalni in nemornolovja godbenih odsekov, g. Srečko Godina, je prejel na tem večeru od društvenega upravnega odbora malo darilice v znak priznanja za njegovo delo. Ne da bi se spuščali v podrobno kritiko posameznih komadov, ki jim je prisotno občinstvo sledilo z vidnim zanimanjem, bodi omenjeno, da je ugajal slasti odlomek iz opere (»Sviliški brivci« — sekstet), »U pečin« (tamburaš) in »Slovski biseri« (orkester). Tuptam, slasti pri narodnih pesmih in pri opernih odlomkih, ki so ved ali manj znane arije, je bilo opaziti neko okorelost v izvajanju. Zelo pa je obžalovati, da je bil obisk tega večera za Zagorje sramotno pičel, kar dokazuje, da še ni dovolj razumevanja za stremenje in resno delo kulturnega društva, ki zasluži pač večje podpore. Pogrešalo se jih je mnogo, ki bi se morali čutiti vsaj moralno dolžni, posežati tako prireditve. Upamo pa, da društva to ne bo opislilo v njegovem stremelju ter želimo slišati kaj kmalu tudi njegov pevski zbor s odras Sokol. doma. Končno bodi še omenjeno, da se že splošno vrlo težko čaka, kdaj prične Sokol zopet s dramatičnimi predstavami na prenovljenem odru ter upamo, da se bo ta želja v kratkem izpolnila.

SODRAŽICA. Prosvetni odsek Sokola priredi v nedeljo dne 20. januarja ob 8. uri popoldne igro »Španska muha«. Uljudno vabimo. Zdravilo!

CERKNICA. V dohodninsko komisijo za Logatec-Loš so predlagani od trgovcev, obrtnikov in posestnikov sledeči kandidati: člani: Stanko Lenarčič, Nova vas, Milan Kravanja, Cerknica; namestnika: Frano Poja, Vrhnika pri Lošu in Frano Plečnik, Logatec.

SOSTANJ. Redni občni zbor Sokolskega društva se je vršil o prav lepi udeležbi dne 9. jan. Poročila raznih funkcionarjev so dokazala, da je društvo krepko delovalo in se čvrsto razvijalo, zvesto sokolskim načelom. Udeleževalo se je vseh obveznih in raznih neobveznih izletov in priredilo doma več sokolskih akademij s člani, članicami, deca in raznašajem obsega spola. V glavnem pa je osredotočilo svoje delovanje v zidavi Sokolskega doma, ki smo ga spravili arečno pod streho. Naloga bodočega odbora bo, da se započeto delo konča in izroči stavba do jeseni v uporabo sokolskim in drugim narodnim delavcem. Vemo, da bo še mnogo truda, dela, tekoč in zamer, vemo pa tudi, da bomo s dokončanjem lastnega doma mnogo koristili našim znancem in narodni stvari. Zato, bratje in sestre, krepko napreji! V odbor so izvoljeni sledeči: starosta Martin Vrečko, učitelj; podstarosta Jak. Volk, krojač; predsednik prosvetnega odbora zdravnik dr. Korun; načelnik VI. Porekar, učitelj; načelnica Ela Horvatovala, poštarica; odborniki: Zalar, veletrgovec; Zavradlav, uradnik; Presečnik, čevlj. pomočnik; Cilka Trobejava, učiteljica; Novak, kmetski sin; Gorčnikova, uradnica; Rihtarič, živnozdravnik; Petrovec, rudar; Štor, čevljarski mojster; Fuchs, dimnikarski pomočnik. Pregledovalca računov: trgovec Fr. Vrečko in Ivan Senica. Poleg tega je bilo izvoljenih še 7 članov v gradbeni odsek in sicer 4 iz odbora, trije (Ivanka Senica, so-proga trgovca, lekarnar Vrabliš in postajenačelnik Zupan) izven društvenega odbora.

SREDIŠČE. Obrtno društvo v Središču priredi svoj letošnji obrtni ples, združen s srečolovom, v nedeljo dne 20. januarja v tukajšnjem Sokolskem domu. Ker je celotni šteti dobilek prireditve namenjen za vzdrževanje Središke obrtno-nadaljevalne šole, se nadeja odbor obilnega obiska.

Kulturni pregled

Skladatelj Jurij Mihevec

V delno pojasnilo, kdo je bil Georg Mihevec (»Jutro« 16. t. m., št. 14) blagovolite sprejeti naslednje podatke: Slavnj operni skladatelj in virtuos na klavirju Jurij Mihevec (Mihecz, po-francozen Micheaux), zakonski sin gostilničarja in trgovca z žitom Jurija Miheveca in Antonije roj. Gamsove, se je rodil dne 22. marca 1805 o polpetih popoldne v Ljubljani na Luži št. 7 pri Koruzniku (sedaj Rimska cesta št. 19, gostilna gospe Franciške Novakove). Krščen je bil v trbovski cerkvi. Imel je dva brata in sestro in sicer: Franceta Miheveca, rojenega dne 11. septembra 1802, umrlega dne 27. decembra 1864 — bil je naposled tobakni skladiščni upravitelj v p. — Ivana Miheveca, očetovega naslednika v gospodarstvu, rojenega dne 27. avgusta 1807, in Antonijo, rojeno 16. februarja 1810. Jurij se je šolal v Ljubljani. Po dovršeni gimnaziji je odšel na Dunaj, kjer se je vpisal v pravoslovje. Proti volji staršev se je bavil že v Ljubljani z godbo na klavirju in gosli. Brez učitelja se je naučil skrivaj pri prijateljih igre na klavirju (Fridolin Kavčič, Jurij Mihelec, Lj. Zvon 1805, 77). Na Dunaju je kmalu popolnoma obložil pravoslovne študije in se potopil v godbo. Tamkaj se mu je široma odprl bajni glasbeni svet. — Navduševali so ga Beethovenovi in Schubertovi glasovi. Odločilno za Miheveca je bilo osebno poznan-

stvo z Beethovnom; na njegovo pobudo se je docela posvetil glasbi in se jel učiti kontrabasa. Z Beethovnom je ostal v prijateljski zvezi do njegove smrti. Kmalu je zaslovel Mihevec kot skladatelj. V gledališču v Leopoldovem predmestju na Dunaju so se vzpizorila leta 1826. — bil je tedaj komaj 21 let star — njegove tri opere: »Vilino dete« (Das Kind der Fee), »Udan sluga« (Ein treuer Diener) in »Radikalno zdravilo« (Radikale Cür) (Fridolin Kavčič, lb. 78). Leta 1827. je za gledališče v Jožefovem predmestju zložil kantato »Potnik in potok« (Der Pilger und der Bach). Z njo si je pridobil prijateljstvo slavnega skladatelja Schuberta, ki je Mihevcu osebno čestital na izrednem uspehu. Mnogo slave sta mu prinesli operi »Planeti« (Die Planeten — l. 1835.) in »Maska« (Die Maske — leta 1840.), ki sta polnili vsa večja nemška gledališča (lb.).

Na Dunaju je dajal Mihevec koncerte. Dne 19. marca 1839 je bil tamkaj v dvorani Društva glasbenih ljubiteljev njegov koncert; na sporedu so bile samo Miheveve skladbe; večino točk je tudi sam izvajal. (Til. Blatt 1839, 60).

Izza leta 1840. do 1842. je deloval Mihevec kot učitelj glasbe na Ogrskem. V spomin na ondoto bivanje je zložil in izdal pozneje v Parizu, kamor se je preselil leta 1842., skladbo »Glasovi iz Ogrske« (Stimmen aus Ungarn).

Dasi vedno v tujni živeč, ni pozabil

Mihevec svoje domovine, kar spričuje skladba, posvečena ljubljanskemu županu Hradeckemu, izdana leta 1834. pri Millerju v Pešti, pod naslovom »Ilirski ples« (Ilirische Tänze, Walzer sammt Galoppe für das Piano-Forte componirt: Georg Micheux). Pripomba »Op. 45« kaže, da je bil skladatelj izredno plodovit — komaj 29letnik, pa je že izdal 45. delo (Lilb. Ztg. 1834, 237). O veliki ljubezni skladatelja Miheveca do slovenske domovine svedoči naslednji dogodek: Leta 1849. je spremljal znanj rodoljub dr. Jernej Zupanec grofa Szeczenya kot odgojitelj na potovanju po Evropi. Prišelši v Pariz je zvedel dr. Zupanec, da se nahaja tamkaj profesor Mihevec, žigar skladateljska slava mu je bila znana. Našel ga je v njegovem stanovanju piščega. Po francoskem nagovoru mu je sporočil v slovenskem jeziku pozdrave iz domovine. Tedaj pa je poskočil Mihevec, kakor bi ga bila prešinila električna iskra, s sedeža in je objel dr. Zupanca. Pogovor med njima se je vršil potem slovenski. Mihevec se je ponudil došlecema, da jima razkaže pariške znamenitosti (Fridolin Kavčič, lb. 78, 79).

Leta 1832. je prišlo ljubljanskemu magistratu s Francoskega poročilo, da je umrl dne 31. avgusta 1832. v Mennecy poleg Pariza klavirni virtuos in skladatelj Jurij Mihevec, star 78 let. V njegovi zapuščini so se baje nahajale še mnoge nenatisnjene skladbe (St. N. 1832., 218). Natiskanih njegovih del je nad sto — njegovo delo »Šest melodij« (Six Melodies) je označeno s številko 112 (Fr. Kavčič, lb.). Nestor.

„Stabat mater“

Sinočnji koncert Glasbene Matice v Ljubljani.

Med najlepša glasbena dela slavnege češkega skladatelja Antonina Dvořaka spada gotovo njega »Stabat mater«. Po svoji plemeniti melodiki, za čas njegovega rojstva trpajoči harmoniki prozorni kontrapunkti in predvsem mojstrski orkestraciji še vedno vpliva sveže, očarujoče kot bi ne bilo staro 47 let. Da bi delo ne bilo razkosano na 10 delov, bi za današnje razmere učinkovalo silneže, mogočnejše. Toda Dvořakova bogata invencija in v vse že našteje vrline so še danes občudovanja vredne. Kakor bi kot kronisti rajši beležili, da nam je Glasbena Matica podala kako novo, moderno glasbeno delo (saj želja izvajati V. Novaka »Choufex«, Wolf-Ferrarija »Vilja nuova«) smo ji vendar hvaležni, da je po dolgem času izvajala večje delo, ki izpolni ves koncertni večer in da je oživela spomin na Dvořaka »Stabat mater«.

Koncert je uspel izvrstno v vsakem oziru. Pevski part je naštudiral — tako kot pred 81 leti — g. ravnatelj Matej Hubad, orkestralni part in soliste pa kapelnik g. dr. Josip Cerin, ki je delo tudi vzorno dirigiral. Zbor »Glasbene Matice« se je odlikoval kot ponavadi, solisti gg. Zilko in Borova, gg. Betetto in Simone so odpele svoje partije z zanosom, orkester pa je bil včasih, zlasti za kvartet, morda malo premočan. Financijelno vprašanje koncertov pač žal ne dovoljuje več skupnih vaj kot eno. Splošen vtis večera je bil ugoden in lep. Publika, ki je napolnila veliko unioneško dvorano do zadnjega

kotička, je bila izvajalcem za užitek zelo hvaležna in je po vsaki deseti točki izražala svojo zadovoljnost s živahnim ploskanjem. G. Borova je po deveti točki prešla v priznanje krasen šopek.

Kakor čujemo, bo Glasbena Matica koncert ponovila. Želimo in upamo, da se to vsekakor zgodi. Takrat spregovorimo kaj več o njem. — s. —

Ljubljanska drama uprizori v soboto dne 19. januarja Shakespearjevo tragedijo »Othello«. Naslovno vlogo igra prvi g. Putjela. Ostala zasedba neizpremenjena. — »Hamlet« se ponovi v nedeljo dne 20. januarja. Zasedba kakor zadajšnje.

Mestno gledališče v Celju. Ker bodo nedostatki pri električni razsvetljavi do petka odpravljeni, se uprizori ta večer, to je dne 18. jan. Nušičev »Svet« za abonma B. V terek gostujeta g. Vera Danilova in g. Rogoz, člana narodnega gledališča v Ljubljani v estradni igri »2 x 2 = 5«. V soboto dne 21. jan. je otroška igra »Zakletki prince«. Izven. V nedeljo 27. Nušičev »Svet«. Izven.

Sinfonični koncerti muzike Dravske divizijske oblasti v Ljubljani pomenijo vedno lep dogodek v muzikalnem življenju našega mesta. Odlikujejo se po raznovrstnih in vestno sestavljenih sporedih, prinesli so nam pa tudi že marsikatero novost iz slovenske, odnosno jugoslovanske glasbene literature. Na koncertu, ki se vrši v ponedeljek izvajajo orkester med drugim tudi uverturo ljubljanskega rojaka Miheveca, ki se je kot skladatelj proslavil v tujini, predvsem v Parizu. Občinstvo prosimo, da si omisli

Domače vesti

BLOK?

Beseda je prav lepa, čeprav nima posla z Bloško polico.

Radičeva slava ni dala spati onemu prvaku, ki že od nekdaj vsako jutro stoji pred zrcalom in študira uspešne poze. Pri tem pa bogvarju noče biti politični profesional. Zadovoljuje se z amaterstvom, t. j. diletantstvom ali fušarjijo. Kljub temu mora tudi on reči, vsaj pri sebi: I am not gentleman.

Zlaj so se vsi znašli, kar jih je fušarjev od Rince do Triglava. Osamljeni leader brez pristašev poje naprej, kmetijski ostanki odspod, enesarski ostanki počez. Klerikalec, komunisti in druge razne frakcije raznih idealističnih internacional markirajo množico z zborom: Rabarber, rabarber! Teater je komplet.

Daje se namreč vesela tragedija o širorumenem bloku. En del je črn, kakor znano. Drugi del pa rumen. In to je danes vsakomur jasno, tudi njim samim.

M. A. C.

*

Redukcija pri politični upravi v Sloveniji. Kakor nam poročajo iz Beograda je minister notranjih zadev podpisal dekret, s katerim se odreja redukcija pri politični upravi in pri državni policiji v Sloveniji. Pri politični upravi je reduciranih vsega 23 uradnikov, poduradnikov in slug, pri policiji pa 22 namestencev, med njimi 14 policijskih stražnikov.

Redukcija uradništva na Hrvaškem preklicana. Na alarmantne vesti zagrebških bloških listov o redukciji uradništva na Hrvaškem se je pokrajinski namestnik dr. Čimić takoj odpravil v Beograd ter uspešno interveniral v poljedelskem, justičnem in notranjem ministristvu. Uspešno mu je, da so ministri odstopili od redukcije ter bodo, čim dr. Čimić dostavi v Beograd sezname uradništva, preklinali redukcije, ki so bile odrejane de pomotoma. S tem zagotovilom, ki gotovo znači prav lep uspeh, se je dr. Čimić v sredo zvečer vrnil v Zagreb.

Sei feškaška tiskovnega urada g. Čermak, ki se je mudil povodom konferencije Male antante v Beogradu, je prispel včeraj v Ljubljano, kjer ostane par dni.

Nov frankovski organ. Mesto «Pravica», ki ga je prošlo soboto ustavila politična oblast, začnejo zagrebški Frankovci izdajati svoj novi organ «Hrvatsko Pravo».

Nove pristojbine na univerzah. Po novem zakonu o takсах veljajo odslej na univerzah v naši državi naslednje pristojbine: vpis v semester 6 Din, prošnje za priprave k izpitu 20 Din, prošnja za pripustitev oziroma ki so v prejšnjem roku odstopili, 60 Din. — Te pristojbine je redniškata vlada uvedla brez dvoma zato, ker člen 16 ustave določa: «Državna se nastava daje brez uplatnine, šolarine in drugih takсах».

Is državne službe. Vladni tajnik Fran Levienik, doslej ekvivalent politične uprave v Gornji Radgoni, je vpoklican v službovanje pri velikem županu mariborske oblasti v Mariboru. — Ministrstvo za notranje zadeve je prevzelo Antona Fortića, bivšega pisarniškega pristava pri oddelku za socialno politiko, v stalež pisarniških uradnikov politične administracije, in sicer v lastnosti pisarniškega pristava D. Osmovnega razreda. — Dr. Otokar Churain je postal ostavka na službo okrožnega zdravnika v Lukovici. — Jurij Čop, pomočnik direktorja poštne direkcije v Splitu, je trajno upokojen.

Nova odredba o kupevanju in prodajanju orožja in streliva. «Uradni list» objavlja razpis vsem političnim in policijskim oblastvom I. stopnje o kupevanju in prodajanju orožja, smodnika, dinamita in drugih raznesilnih snovi, naskar opozarjamo zainteresirane.

na ta koncert vstopnice že v predprodaji, ker je valed sodelovanja čelista Tkaliča vsekakor pričakovati velik poset. Predprodaja vstopnic v Matični knjižarni.

Almanah «Jugoslavija 1924.», veliki narodni koledar v izdaji zagrebškega «Saveza dobrovoljaca», se je letos sicer malo zakasnil, kar je z ozirom na težke okoliščnosti, ki jih v predgovoru naveda njegov urednik Predrag Mitrović, docela opravičljivo. Zato pa almanah sam po svoji prvovrstni ureditvi, solidni opremi in obilici vsesokoli interesantnih prispevkov zasluži pažnjo vsakega nacionalista, sleherne narodne obojitelja. Da le v kratkem pokažemo mnogobrojnost gradiva, navajamo naslove prispevkov: Milan Marjanovič, «Ideologija, učitelji i političari»; Predrag Mitrovič, «O osnovama našeg nacionalizma»; Lazar Grubič, «Hram kulture»; vsuđ. prof. V. Totomljanc (Praga), «Novi horizonti zadržavanja»; Mihaelo Avramović, «Zadržavanje i nastava»; dr. Gavrilko Kojić, «Zadržavanje naša i zdravstvene zadržave»; dr. Emil Popović-Pecija, «O radu i uspešima moderne poljoprivrede»; L. Zimbek, «Mi i inostranstvo»; prof. dr. Fran Opihajter, «Veliki posed i socialno pitanje»; dr. Uroš Krulj, «Higijensko vaspitanje»; Charles Richet, «Sta je civilizacija?»; N. M., «Vodena snaga i elektrifikacija zemlje»; Stivo Osterman, «Prirodna snaga našeg Jadrana»; pomorski poročnik R. Crnić, «Jugoslavija kao pomorski faktor u kolu ostalih pomorskih naroda»; M. N. Tugan-Baranovski, «Gradivo zadržavanja»; Charles Gide, «Po-

• Nove sodne takse. Danes priobčujemo nadaljnje podatke ankete glede uporabe novih sodnih taksa, in sicer takse za civilno-pravno postopanje. Opozorjamo na nje vse zainteresirane.

• Smrtna kosa. V sredo ponoči je umrl v Ljubljani v starosti 79 let g. Josip Dinter, slikarski mojster, častitljiv mož stare, počtene generacije. Pokojnik je posvetil vse svoje življenje poštvalnemu delu za ljubljansko gasilstvo. Bil je član društva že od leta 1882., dolgo časa žetni poveljnik in odbornik, leta 1914. je postal društveni podnaslednik, leta 1920. pa je bil izvoljen za načelnika. Vseled starosti in onemoglosti pa je moral že čez dve leti odločiti družbene funkcije. Gasilec so ga imeli za svojega očeta in so ga izvolili tudi za častnega člana, mestna občina Ljubljanska pa ga je imenovala v priznanje njegovih zaslug na gasilskem polju za svojega meščana. Vseled počtenja in solidnega dela je bil Dinter član tudi kot obrtnik. Pogreb se bo vršil danes ob 4. popoldne iz Ulice na Grad št. 5. Zaslužnemu gasilskemu delavcu bodi ohranjen trajen spomin!

• Poroka. V Beogradu se je poročil artiljerijski kapetan I. razreda gospod Gvidon Beniger, z gospodično Mici Laurencak iz Ljubljane. Bilo srečno!

• Kovanje zlatega in srebrnega denarja. Iz Beograda poročajo: V finančnem ministristvu se razmatra vprašanje kovanja zlatega in srebrnega denarja, ki naj bi se koval v Kremnici v Češkoslovaški. Najprej naj bi se dali v promet dukati po 10 in 20 Din, in sicer ne kot zakonito plačilno sredstvo, temveč kot prosti trgovinski predmet. Finančno ministristvo upa s temi merami nadalje okrepiti dinar.

• V album našim duhovnom. Pišejo nam: Preteklo nedeljo se je vršila v Murski Soboti lepa cerkvena svečanost. Evangelizacijsko praznovanje posvečeno svojih novih zvonov, ki so jih dobili za svoje cerkev v Murski Soboti. Popoldne so bila cerkvena opravila, popoldne predstave, govori, petje, koncerti, zvečer pa prosta zabava. Te slovesnosti se je udeležilo in je delovalo vse, od najvišjega do najnižjega. Bili so vsi kakor ena družina. Udeležba ogromna. Na vsakogar so napravile te impozantne priredbe veličasten vtis. Govoril sem z mnogimi udeleženci o tem, kako da vse sodeluje in se reduje, ne pa kakor pri nas, kjer se velik del vernikov zdrži pasivno. Dobili sem soglasen odgovor: «To je pri nas mogoče, ker duhovniki ne izrabljajo vere v strankarske svrhe, ker je tudi cerkveno življenje urejeno demokratično; pri Vas pa imate klerikalizem, zato peša tudi Vaša vera. Krivi so tega Vaši duhovniki. In govorili so veliko resno, to čutimo mi, ki vidimo cerkveno življenje pri naših evangelizacijah».

• Novo podjetje v Trbovljah. G. J. Kleinovšek v Trbovljah nam sporoča v pojasnilo javnosti, da se vidi, da se mu namerava oddati poslopje bivše Zadržne elektrarne v najem, brez podlage.

• Zrtev alkohola. Na večer pred Sv. Tremlj kralji si je Anton Gril v občini Drtija privoščil preveč dobre kapljice. Domov grede je obtičal v snegu in zmrznil.

Iz Ljubljane

u— Stavka na tehniški fakulteti. — Stavka slušateljev na tehniški fakulteti, ki je izbruhnila v ponedeljek, traja dalje. Včeraj so se vršila ves dan med rektorjem, dekanom in dijaki pogajanja, ki pa še niso dovedla do pozitivnega rezultata.

u— Veselični davek v Ljubljani. Veljavnost naredb o pobiranju občinskega veseličnega davka, oziroma o zvišanju veseličnega davka za predstave v kinematografih je z naredbo velikega župana podaljšana za koledarsko leto 1924.

trošačke zadruge»; prof. dr. Edgar L. Collis, «Učitelj industrije na alkoholizmu»; dr. Pavle Mitrovič, «Zakonska ograničenja alkoholizma»; dr. M. Taler, «Opadanje poroda i seksualnog morala u našem narodu»; M. M., «Teško prilike naših književnikov»; Andrija Milčević, «Naše knjižarstvo i prodaja knjiga»; P. Siljepčević, «Uloga žene u našoj kulturi»; dr. V. Vouk, «Neko misli o popularizaciji prirodnih nauka»; dr. V. Tkalič, «Muzej kao sredstvo pučke prosvete»; dr. Emil Petrovič, «Značaj Vojvodine za napredak naše poljoprivrede»; Ivan Crnk, «Histor. pogled na problem demokracije»; Henry Ford, «Svetaki mir»; dr. Ivo Belin, «Iskustva naših pasivnih krajev». Drugi del tvori «Narodna štanka» s pesmimi, črticami, med katerimi so posebno zanimive reminiscence iz življenja bivših legionarjev, poljudno pisani sestav ki ter posebna priloga za deco. V tekstu samem je obilica slik. Almanah «Jugoslavija 1924.» moremo le priporočati. Naroča se pri «Savezu dobrovoljaca», Zagreb.

Arne Garborg t. Dne 14. januarja je zadela norveško literaturo težka izguba: umrl je slavni pisatelj Arne Garborg, ki je dosegel starost 78 let. Garborg je bil rojen 25. januarja 1846. leta v Thiemu v južnozapadni Norvegiji, domovini Björnsona in Ibsena. Sprva se je izsolal za ljudskošolskega učitelja, pozneje pa je odšel na univerzo. Dokončaval študije, se je posvetil pisateljskemu. Sprva je pisal majhne skice o drabne črtice. Pozneje se je lotil važnih del ter

u— Podraženje v kavarnah in gostilnah. Ljubljanski kavarnarji so podražili svoje izdelke za dve kroni. Tudi gostilničarji, ki so pavšalirali svoje izdelke za državne plačilne listke, so pri jedilih poskočili s cenami, obojni seveda znatno več, kakor znašajo takse za plačilne listke oz. pavšalirani zneski.

u— Umrli v Ljubljani. Zadnja dva dneva so bili prijavljeni sledeči smrtni slučaj: Albina Avsec, žena žel. uradnika, 27 let; Karol Simončič, železničarjev sin; Franciška Milkuž, zasebnica, 41 let; Anton Birk, posestnikov sin, 8 let; Ivan Veber, zlatar, 30 let; Anton Bradška, cerkveni slikar, 49 let; Fran Rojnik, trg. zastopnik, 56 let.

u— Dober prijatelj. V gostilno «Pri Dalmatincu» sta prišla včeraj popoldne dva dobra prijatelja, Alojzij Plesič in Franc Zupan, delavec iz Loke. Plesič je Zupana v dobri volji napajal, ko pa se je za hip odstranil mu je Zupan segel v žep suknje, ki jo je pustil na stolu in mu izmaknil 200 dinarjev. Plesič je tatvino takoj opazil in zahteval denar nazaj. Zupan je seveda tajil, a mu ni nič pomagalo. Komaj so namreč premaknili nekoliko mizno ploščo, sta padla ukradena «metulja» na tla. Prijateljstvo se je seveda trenutno temeljito shladilo. Poklican je bil stražnik, ki je odvedel Zupana na policijo.

u— Sumljive jame. V zadevi tatvine cinka v livarni zvonov Samassa, o kateri smo poročali včeraj je bilo doslej aretiranih šest oseb. Glavni krivec je že včeraj navedeni Ivan Supan, njegov brat Alojz, nadalje sidarski pomočnik Kosmina Alojzij in ključavničar Stanko Hočvar, doma iz Trsta.

u— Predavanje v društvu «Soča». V soboto 19. t. m. predava v salonu pri Levu univ. prof. g. dr. Metod Dolenc o temi: «Kulturne zablode iz pravnega življenja». To poljudno predavanje bo obsegalo pravno življenje glede kulturnih pojavov iz pradohe t. j. 3000 let pr. Kristom pa do današnjih dni. K temu zelo zanimivemu predavanju vabimo vse člane, prijatelje in posebno tudi dame, ker se bo predavanje tudi tikalo ženskega pravnega življenja v prazgodovini do danes. Začetek ob pol 9. uri zvečer. Vstop vsem prost.

u— Narodna Citalnica v Spod. Šiški javlja, da priredi njen dramski odsek v dvorani pri Valjavcu dne 19. in 20. t. m. dramo «Spavaj moja deklica», na kar opozarja odbor slavno občinstvo. Začetek vsakokrat ob 8. uri zvečer. 131

u— Sokol na Vili priredi v nedeljo, 20. t. m. ob 8. uri zvečer v Sokolskem domu telovadno akademijo s pestrnim sporedom. Po akademiji družabni večer s plesom, koncertnimi točkami itd. Vabimo vse prijatelje Sokolstva k mnogobrojni udeležbi. Zdravilo 134

u— Česká obec. Tuto soboto večer o 7 1/2 hod. odborova schuza, a o 8 1/2 hod. schuza členstva a rozdávání výročních zpráv. V nedeli odpoledne divadlo loutkové: Kašpárek dvorním lekařem. V sobotu dne 26. ledna večer valná hromada v Nár. dome. 136

u— Plesni odbor maturantov tehnične srednje šole naznanja, da se zaključni plesni venček ne vrši v torek 22. t. m. temveč drugi torek 29. t. m. V torek, 22. t. m. se vrši redna plesna vaja. Prosimo za točen in polnoštevilčen obisk.

Iz Maribora

a— Mariborski drobci. Pri občnem zboru zadruge aprovizacijskih obrtov v Mariboru je bil te dni izvoljen predsednik kom Nemeš Johann Pelikan. Slovensci so se morali zadovoljiti s podpredsedniškim mestom, katero je zavzel g. Miha Vahar. — Oblastno načelstvo za mariborsko oblast priredi v času od 11. do 15. februarja v Mariboru politično šolo za mariborsko oblast. — Umetniški klub

Kopirne role (suhe in mokre) THE REX CO., LJUBLJANA.

ustvaril več romanov, ki so kmalu zasloveli po svetu. Znan so njegova dela «Kmečki študentje», «Pri mamle», «Trud ne duše», in dalje znamenita trilogija «Mir», «Učitelj», «Izgubljeni oče». V mladih dneh je bil Garborg velik svobodomelec in pridigar bohemске morale. Pozneje je postal čist kristjan Tolstojevske smeri. Zadnja leta svojega življenja je preživel v miru in homoniji. Bil je torej po tej strani pravi antipod svojemu velikemu rojaku Björnsonu. Na stara leta se je lotil prevajanja ter je svojemu narodu podaril dovršeno prestavo Odisseje. Slovenci, žal, nimamo predstavljene nobenega njegovega večjega dela. Za Slovane ima Garborg pomen posebno zaradi tega, ker so nekateri njegovi romani tvorili miselno izhodišče za nekatero važne Masarykove študije. Masaryk je bil z Garborgom tudi v osebni korespondenci.

Ljubljanska drama.

Petek, 18.: Zaprt. Sobota, 19.: «Othello». Izv. Nedelja, 20. ob 15.: «Mogočni prstan». Izv. Ob 20.: «Hamlet». Izv. Ponedeljek, 21.: «Mogočni prstan». B.

Ljubljanska opera.

Petek, 18.: «Notredamski zvonar». F. Sobota, 19.: «Gospodstviški sen». D. Nedelja, 20.: Suzanna tajnost, Mozart in Salleri, Gianni Schicchi. Izv. Ponedeljek, 21.: Zaprt.

Mariborsko gledališče.

Petek, 18.: slupaci-vagabunda, E. F.

Grohar je imel v nedeljo občni zbor, pri katerem je prišlo do konflikta s opozicijo zaradi postopanja napram slikarju Trstenjaku o priliki njegove zadnje razstave. Ker ni prišlo do sporazuma, je nekaj članov izstopilo iz kluba. — Javna varnost po mariborskih ulicah je uprav idilna. V torek je n. pr. na Aleksandrovi cesti padlo z bivšega hotela «Stadt Wien» na cesto okno zaradi preprečnosti.

a— Mariborsko društvo za podporo revnih učencev ima v nedeljo dne 27. januarja ob 11. uri v šoli v Cankarjevi ulici svoj prvi redni letni občni zbor. Ogmotni uspehi, ki jih je društvo doseglo že v prvem letu svojega delovanja, zaslužijo največje zanimanje javnosti za to važno socialno ustanovo in jo torej želeli dobre udeležbe na občnem zboru.

Nove sodne takse v civilno-pravnem postopanju

	Nova tar. postavka	Stalna prist. Din.
1.) Vloge vohbe (opozoritve, prošnje, predlogi, zahteve), pismene ali protokolarne, ne glede na število in velikost pol Pripomba: Tem vlogam se pristevajo n. pr. odgovori na tožbo, pripravljani spisi, opominjalne prošnje, upori zoper plačilna povelja, ugovori po §§ 548., 557., 558., 562., 567. c. pr. r.	1	5
Od strank donežnih nadaljnji izvodi vlog, tožb, pravnih sredstev (drugo-, tretje pis. itd.) so prosti takse.		
2.) Vloge (prošnje, predlogi, zahteve, izjave) pismene ali protokolarne, ki so obremenjene s posebno večjo takso: a) izjava o odklonitvi sodnika (§ 22., odst. 1. sod. pr.) za vsakega sodnika po 178 50 b) predlog na postavitev skrbnika odsotnemu, katerega stanovišče je neznan 182 10 c) prijava postranske udeležbe (§ 17. c. pr. r.) ali poziv na nadomeščanje (§ 21., odst. 2. c. pr. r.): 20 pred prvim narokom na prvem ali po prvem naroku, toda pred prvo sodbo sodišča prve stopinje 167 100 po prvi sodbi sodišča prve stopinje 400 d) predlog na predložitev naroka, izvzemaj v primerih iz tretjega odstavka pripombe k tar. post. 188. § 134. t. 1, 2, 3 c. pr. r.): 20 za predložitev prvega naroka za predložitev vsakega nadaljnjega naroka več po 188 20 e) pooblastitev ali odpoved pooblastitve pred sodiščem (§§ 80, 86, 484, 451, t. 2 c. pr. r.) 144 10 f) odpoved pooblastitve, če se obvesti pooblaščenec s odlokom 145 30 Pripombe: k b) Za primer razglaš v «Uradnem listu» tudi oglaš taksa po tar. post. 332. k d) Tar. post. 188 velja tudi za uradne predložitve, nastale zaradi izvestnega postopka pravne stranke, ako ne gre za primer iz tretjega odstavka pripombe k tej tar. post. (§ 184. t. 1, 2, 3 c. pr. r.).		
3.) Tožbe (vštevili opominjalne, mandatne, menične tožbe in odpovedi zakupnih in najemnih pogodb): A. V sporih o ocenljivem spornem predmetu po vrednosti spornega predmeta: a) za papir, naloge, odločbe in sodbe: do vtihtih 500 Din 30 nad 500 Din do vtihtih 1500 Din 50 nad 1500 Din do vtihtih 10.000 Din 178 70 nad 10.000 Din do vtihtih 50.000 Din 150 nad 50.000 Din 300 b) sporna taksa (v naprej na tožbi) 174 3 B. V sporih o neocenljivem predmetu 175 300 C. V sporih o prednostni pravici odkupa (§ 1072. obč. dr. z.) dvakratna taksa iz tar. post. 178, 174, glasom prip. 8 k tar. post. 174. D. Za nasprotno tožbo kakor pod A. a, b, ali pod B. glasom prip. k tar. post. 177. E. V vsakem zakonskem sporu na razvod (razpoko) zakona 319 300 Pripombe: Pri ocenitvi spornega predmeta za odmero takse se postopa po predpisih §§ 54 do 60 sod. pr., odnosno §§ 14, 15, ces. nar. z dne 15. septembra 1915, drž. zak. št. 279 in pripom. 1 k tar. post. 174. Sospornost nima upliva na takso. K D.) Od nasprotni nasprotni terjatve v poboljanje kompenzacijo § 411 c. pr. r.) se ne pobira nobena taksa. K E.) Za tožbe na ločitev zakona se pobira taksa po tar. post. 178, 174. V sporih, v katerih je postopanje počivalo, tožbe pa so bile vlozene pred 15. novembrom 1923., se pobira za predlog na povzetje postopanja taksa po tar. post. 1. (5 Din) in taksa, ki je sedaj predpisana za tožbe, zadnja po vrednosti, ki jo ima sporni predmet ob času predloga na povzetje postopanja.		
4.) Pravna sredstva: a) priziv, rekurzi v civilnih sporih o predmetih v vrednosti: do 5000 Din 25 nad 5000 Din do 10.000 Din in o neocenljivih predmetih 50 nad 10.000 Din do 100.000 Din 176 100 nad 100.000 Din do 1.000.000 Din 200 nad 1.000.000 Din 400 b) prizivalni odgovori 1 5 c) revizijski, revizijski rekurzi v civilnih sporih o predmetih v vrednosti: do 5000 Din 50 nad 5000 Din do 10.000 Din in o neocenljivih predmetih 100 nad 10.000 Din do 100.000 Din 176 200 nad 100.000 Din do 1.000.000 Din 400 nad 1.000.000 Din 800 d) revizijski odgovori 1 5 5.) Zapisniki: a) V kolikor nadomeščajo pod 1 do 4 navedene vloge, kakor te vloge, b) razpravni zapisniki, dalje zapisniki o sprejemanju dokazov izven pravde in vsi drugi zapisniki so prosti takse. 6.) Priloge ne glede na število in velikost pol, za vsako Pripomba. Za v nepotrjenem prepisu priložene priloge, prepisane na enem ali več listih, se pobira taksa 2 Din po število prepisanih originalov (tar. post. 2, prip. 1 in čl. 84 pravilnika t. 2). 7.) Duplikati (triplikati itd.) sodnih izdatkov kakor potrjeni ali overjeni prepisi listin po tar. post. 42 in 43 (prip. 6, tar. post. 43). 8.) Prepisi, ki jih sodišče napravi strankam, od polovične pole po število polovičnih pol izvornika Pripomba. Če izvrši prepis privatna oseba, se pobira od polovične pole po tar. post. 42 po 2 Din. Za potrditev ali overitev listin se pobira taksa po tar. post. 43. 9.) Sodne odločbe (razsodila, sodbe, sklepi) vseh stopinj in sodne poravnave, sklenjene v teku civilne pravde glede za gornjo točko 8 0 0 Pripomba. Za plačilna povelja na podlagi opominjalnih prošenj in za sodne poravnave, sklenjene po § 433. c. pr. r. in v kazenskem postopanju o zasebnopravnih zahtevah se pobirajo dosedanje pristojbine po tar. post. 6 C (plačilna povelja) in 8 (poravnave) ces. nar. z dne 15. septembra 1915, drž. z. št. 279 z ces. nar. z dne 15. septembra 1915, drž. z. št. 279 v zvezi s čl. 15 zakona o takсах in pristojbinah z dne 27. junija 1921. Ur. l. št. 259.		

Iz življenja in sveta

Amerikanske zanimivosti

Najlepše oči. — Einsteina teorija pred 2000 leti. — Originalna zakonska pogodba. — Dragi poljubl. — Rop in zabave.

Amerika stoji od novega leta naprej v znamenju tekmovalnosti za lepe oči. Pred kratkim se je namreč nekaterim gospodom pri gledališki družbi Rowland & Clerk v Pittsburghu porodila originalna ideja tekme za najlepše oči. Tekma je bila razpisana in k njej se je prijavilo nad 700 tekmovalk. Med njimi so bile omožene gospe in dekleta iz vseh slojev. Vsaka tekmovalka je morala predložiti posebno fotografijo, in posebna jurij, obstoječa iz gospodov in dam, je razsodila, da ima med 700 tekmovalkami lepe oči samo 14 neznanih bitij, ki priležejo v poštev za nagrado. Teh 14 je bilo pozvanih pred komisijo, ki je prisodila nagrado za najlepše oči miss Haunah Clure. Ta je prejela znesek 400 dolarjev ostale tekmovalke pa so se morale zadovoljiti s konstatacijo, da imajo lepe oči, in da bodo lahko zopet tekmovali, kadar umre miss. Haunah Clure, če do takrat ne dorastejo nove ženske, ki jih bodo s svojimi očmi lahko izkonkurirale...

Harvardova univerza je svoj čas poglajala znanstveno ekspedicijo v Yukatana, kraj v centralni Ameriki. Ekspedicija se je sedaj vrnila ter je z nekaterimi rezultati svojih znanstvenih proučevanj napolnila ameriško javnost. Iz njenih beležk namreč izhaja, da pozna rod Majev, civiliziranih prebivalcev centralne Amerike že nad 2 tisoč let Einsteina relativitetno teorijo, katere je znana Evropejcem šele par let. Maji imajo na podlagi te relativitetne teorije sestavljen koledar, ki datira že iz 1. 613 pred Kristusom. Podrobnejši podatki o tem znamenitem plemenu, ki prekaša po modrosti in iznajdljivosti Evropo, in severno Ameriko, so na razpolago pri imenovani univerzi. Kdor se zanje zanima, naj piše ponje.

Newyorški glumec Schapiro je pred kratkim stopil v zakonski stan s svojo kolegino miss Connor. Kot pametna cloveka sta igralca sklenila, da se najprej poučita o majhnih vprašanjih vsakdanjega življenja, radi katerih se zaljubljenca tako čestokrat razidejo. In sta napravila ženitno pogodbo, ki se glasi: § 1. Zavezujeva se, da ne izostaneva nikdar izven doma po 11. zvečer. § 2. Nihče ne sme brez predhodne odobritve sivega zakonskega druga pokusiti alkohola. § 3. Zakonca dovoljujeta drug drugemu letno po en mesec zakonskih počitnic. § 4. Zakonca se zavezujeta, da si bosta vedno iskrena. § 5. Mož bo predstavil ženi vsako igralko, ki nastopa 2 njim na odr. § 6. Žena ne bo nikdar odločila poročne prstane. l. t. d. Originalna pogodba pa je pomanjkljiva in toliko, da pogrša najvažnejšo točko, točko o kazni, ki zadene tistega zakonca, ki se izneveri določbam v pogodbi. Torej sporazum ne bo držal...

Nadvse dragi so v Ameriki poljubi. Poljubi med zakonci so sicer dovoljeni in ne stanejo nič, v kolikor ne nasprotujejo razpoloženju moža in žene. Drugače pa je z ukradenimi poljubi. Zdravnik dr. J. L. Mitchell v Chicagu je nedavno okusil materijelno grenkobo ukradenega poljuba. Strast ga je zapeljala tako daleč, da je pritisnil poljub na rožnate ustnice svoje pacientinje, 18 let stare deklice. Dekle je na podlagi ezakona za moške zdravnik citiralo pred sodišče in doseglo, da je bil revež obsojen na 10 tisoč dolarjev globe. Toliko torej stane ukraden poljub v Ameriki.

Rop in tatvina napolnjujeta dnevno rubrike ameriškega časopisa. Iz statistike za leto 1923 izhaja sledeči zanimivi podatki: v New Yorku so bili ljudje v preteklem letu okradeni za 1.390.000 do-

larjev. S posebno urnostjo in spretnostjo se vršijo ropi nad bančnimi uslužbenci. Napadi nanje se vrše na zelo rafiniran način in storilci po večini zbežijo, ker znajo uporabljati vsa tehnična sredstva.

Amerikanci se pridno zabavajo. Lani je dobila država skoro 800 milijonov dolarjev davka od veselčnih prirediteljev. Ta denar je država blagajna kasirala od gledališč, kinematografov, koncertov, cirkusov, nogometnih in boksarskih prirediteljev ter od konjskih dirk. Tako odrine ameriški državljani obulus od svoje zabave državi ne da bi pri tem pašili obraz. Je pač človek drugačne mentalitete kakor mi Jugoslovani...

Prilizovanje

Prilizovati se pravi, pripisovati komu izmišljene ali pretirane vrline. Naj bo prilizovanje fino ali neokretno, pošten možak ga zanika. Ako se bogatino odkrito laskamo zaradi njegovih novcev, odličniku zaradi njegovega plemenitega rojstva, učenjaku zaradi njegove učenosti, tedaj je prilizovanje še nesodobno. Hudo mora biti domisljiv, komur ugaja tako sladkanje. Vsem tem pa se lahko prilizujemo na fin način, če hvalimo njihov razum, dobroto, plemenitost, da se jim približamo in črpamo iz njih korist. Oni, ki jih prilizovalci slepe, so šikali, domisljivi in nečimerni ljudje, oni pa, ki se poslužujejo prilizovanja, da dosežejo svoje samopasne namere, so pa hianci ali zvitice buče. — Tako ljudje skušajo najti slabo stran drugih ljudi, skušajo odkriti njihove strasti in teženje, da uravnajo po njih svoje delo. Vsak pošten človek se sramuje celo suma, da bi bil prilizovalec, ki iskorišča slepoto svojega bližnjega. Z izrazi, ki jih uporabljamo pri takih ljudeh, nam vedno kaže o zaničevanju, ki ga čutimo napram njim. — Prilizovalec je petoliznik, zajedalec, človek brez hrbtenice, človek, ki leze v črva. Ali more biti kaj sramotnejšega od teh imen? Nihče ne zavidja prilizovalcev za dobiček, ki si ga pridobiva na ta način. Ako pa jih kdo zavidja, pokaže sam prav tako nizkotno dušo in je v nevarnosti, da se jim pridruži. Svoje imetje si je prislužil in prilaskal, govorimo o ljudeh, ki so prišli do blaga na omenjeni način; s tem menimo, da pravilnik tako pridobivanje blaga obsaja. Prilizovalec pravi, da je vse lepo in dobro na možu, ki se mu hoče laskati in ki od njega pričakuje koristi.

Prilizovalec poudarja hvalevredne kreposti in jih povzdičuje do absurdnosti. Vsako napako in pomanjkljivost zna spretno obrniti. Prilizovalec meni, da je nečimernost častiljublja, ponos resnosti in pomenljivost, pustolovstvo in pohotnost veselost in jasnost, skupoštvio varčnost in gospodarčnost, krutost in oštrost — pravilnost. Priliznik zna najti povsodi lepo stran, ki jo ve spretno uporabiti, da prečestnaje svojo žrtev, največkrat svojega dobrotnika. Prilizovalec se vedno strinja z mišljenjem svojih premcev in jim ugovarja le, da si potem s priznanjem njih »sposobnosti« pripori novo dopadene. Z zvito spretnostjo si zna pomagati, kakor da bi bil povsod neobhodno potreben. Vsa ponižanja prenaša potrpežljivo, samo da doseže svoj cilj.

S prilizovanjem ne smemo zamenjati prijaznosti, uslužnosti in dobrotljivosti, s katerimi si tudi pridobivamo naklonjenost bližnjih, ne da bi s tem škodovali resnici ali žalili fikrenost in odkritosrčnost. Marsikoga obtožujejo prilizunstva, dasi je v istini le uljuden in priazen človek. Zavidajo ga oni, ki sami nimajo teh darov. Uslužen, ljubezniv, priazen človek dela vse, kar stori, iz čista dolžnosti, iz čistih nagibov, ne da bi za to pričakoval plačila; tudi se s svojimi dejanji ne pozveljuje pred drugimi, pač

pa jih v umestnih slučajih zamoli. Pri prilizovalcu je stvar drugačna. Njemu je vseeno, na kakšen način doseže svoj namen. On ne služi resnici, zato je vreden, da ga obsodimo.

Nepojasnjena tajnost

Od Darwina dalje znanost neumorno proučuje živalstvo. Generacije znanstvenikov so v skupnem delu dognale marsikatero vrsto razvoja in marsikatero medsebojno zvezo in vzročnost, ki so se popreje zdele nepojasnjive, čudežne.

Vendar pa se še vedno najdejo pojavi, ki jih znanost doslej ni znala razložiti. Ti pojavi so zares docela zagonetni in čisto svojevrsni.

V Virginiji na primer raste neko korenje z botaničnim imenom Lachnanthes, uporabljivo za proizvajanje barv. Beli prašiči, ki na paši požro to korenje, poginejo. Črni pa niti ne obole, marveč se ob tej hrani prav tako zredde kakor ob drugi. Zakaj to tako, — ne vemo še.

Pa tudi naš kmet pozna tako zagonetko. Spominjam se, da me je pri sv. Antonu v Slov. Goricah še kot študenta moj dedek vpraševal, kako to, da ne eksistirajo mački (moškega spola), ki bi imeli štiri barve krzna. Neki tamošnji posestnik je svoječasno, pred 50 do 60 leti, razpisal in daleč naokrog pri farah razglasil, da plača 25 šmarin petico nagrade, če mu kdo prinese pokazat takšnega mačka. Nagrada je bila za tisto dobo uprav bahaško visoka in od Ljutomeru do sv. Trojice so vsi sejmariji in dangube govorili o njej, zaslužili je pa nikdo ni, dasi so tekotom dveh let polovili vse pričeške mačke in jih raziskovali.

Temu pripovedovanju dedka sem se v svoji študentski učenosti smejal. In vendar je res: Beli mački (moškega spola), ki imajo obenem plave oči, so vedno — gluhi. In pa: Mačke z žolto-belo-črno-lisastim krznom so vedno ženskega spola, ravnotako mačke s krznom, ki je v štirih barvah progasto. Zakaj tako? Tudi tega še ne vemo!

Žensko gibanje v Ameriki

O Amerikankah se sliši redkokdaj kaj pametnega. V poslednji dobi smo čitali, da vlada v najboljših ameriških ženskih krogih neuvčna potratnost, v srednjih in nižjih ženskih slojih pa uprav nora plesna epidemija. V tako zvanih maratonskih plesnih tekmah se bore Amerikanke za prvenstvo v trajnem plesanju. V New-Yorku je plesala neka plesalka brez odmora 27 ur, v Clevelandu pa neka Helena Mayr celo 52 ur in 10 minut. A možki plesalci so jo prekosili. Nekaj tekmovalk in tekmovalcev je umrlo ali zblaznelo. Toda manjša se je nadaljevala. Zdaj misli vlada prepovedati ples, ki bi trajal vzdržoma dalje nego 12 ur tekotom 24 ur. Prestopki se bodo kaznovali s globami in zaporom. Dotlej pa plešajo naprej in rekordni so višji in višji. Najvišji je bil 44 ur, a je baje že prekošen s 107 urnim neprestanim plesom. Seveda dobivajo tekmovalci nagrade in so slavni.

Amerikanske ženske organizacije so sklenile, da dokažejo možem, da so vsaj tako modre kakor možiki, ako ne modrejše. Kongres žen. organizacijam ne imponira, zato hočejo imeti v Washingtonu

Rezervirano
za konfekcijsko industrijo
Drago Schwab, Ljubljana.

ženaki kongres. Ideje je primerne prostore, v katerih se sestanejo po organizacijah izvoljene poslanke. Na kongresu žensk bodo razpravljale o vseh javnih vprašanjih, debatirale, glasovale in sklepale. Ženske hočejo dokazati, kako treba pametneje delati za javni blagor.

Ženske so dosegle v zadnjem času velik uspeh proti spekulantom s sladkorjem, ki so je zelo podražili. Izvršile so bojko sladkorja, kar je s ozirom na žensko ljubezen do vsega, kar je sladkega, vsakakor imponujoč čin. Celotni otroci so morali ostati brez čukra in bonbonov. Cene sladkorja so res takoj padle, proti dražilec pa se sodno postopa. Dognalo se je, da se je na plantažah nalašč manj pridelalo sladkorja in nalašč manj uvažalo. Spekulante so pač povsod enakoli opoli. Energične ženske so prisilile vlado k odločnejšim ukrepom. Sladkorja se je v Ameriki ogromno ušlo in je prišlo baje po 102 funta na osebo.

× **Železniška katastrofa v Gallcili.** V noči od ponedeljka na torek sta trčila na progi Ljov-Zdombanova dva osebnata vlaka. Posledice so bile strahovite:

Po slovanskem svetu

Kronanje Velikega kneza Nikolaja

V francoskih listih čitamo: V Parizu in okolici živi mnogo bivših ruskih velikih knezov, ki so zbrali okoli sebe precej ljudi, da jim igrajo vlogo dvorjanikov. To njihovo spremstvo se drži posebnega ceremonijala, kot v dnevih carskega gospodstva v Rusiji. Z ruskiimi velikimi knezi je v stalnih stikih tudi mnogo bogatašev francoske prestolice. Ti prirejajo v svojih hišah svečanosti in obede, na katere vabijo tudi te bivše ruske veličine.

Takšna svečanost, na kateri se morajo prisotni obnašati strogo po predpisani etiki, se je vršila nedavno v villi velikega kneza Borisa v Saint-Cloudu v okolici Pariza. Ta svečanost pa ni bila zanimiva le radi običajnega ceremonijala, ampak radi tega, ker se je vršila v največji tajnosti. Okna hiše so bila dobro zaprta in pokrita z debelimi zavesami. Poleg velikih knezov pariške ruske kolonije so bili povabljeni samo njihovi najintimnejši prijatelji, kajti na svečanosti se je imel izvršiti svečani akt kronanja velikega kneza Nikolaja za carja vseh Rusov. Izgleda, da so hoteli ruski veliki knezi, ki bivajo v Parizu, s to akcijo preprečiti namere velikih knezov Kirila in Dimitrija, ki sta menda tudi prav resna pretendenta za ruski prestol.

Kakšen bo odmev kronanja v Saint-Cloudu v ruskih monarhističnih krogih, bo pokazala bližnja bodočnost. Za enkrat je gotovo samo to, da je novi car vseh Rusov le vladar v izgnanstvu.

Inteligenca v sovjetski Rusiji

Vzpričo silnega navala ruskih izobražencev v inozemstvo, se nehoti sprašujemo, ali jim gre doma res tako slabo. Ali pa imajo kaj na vesti? Oni sami, ali njih predniki? Greh se maščuje od roda do roda...

Lunačarskij, poverjenik za prosveto, je sestavil posebno komisijo, ki naj prouči vprašanje izobraženstva v Rusiji; predvsem se je komisija bavila s stanovskimi zadevami. Rezultat te komisije je tale: Popolnoma izvežbanih medicincev se tačas nahaja v Rusiji trinajst tisoč. Če računamo, da mora priti zdravnik vsaj na deset tisoč prebivalcev, da bo zdravstvo ustrezalo svojemu namenu, bi morala Rusija imeti še najmanj sedem tisoč zdravnikov.

Število učiteljev znaša okoli sto tisoč, ki delujejo v šolah, katere posejajo približno 4 milijoni učencev. Ker je mnogo šol zaprtih in ker znaša število otrok, ki

14 oseb je bilo mrtvih, okrog 80 več ali manj težko ranjenih.

× **Minister in senator sta molzila za stavo.** To se je seveda moglo zgoditi samo v Ameriki, pa tudi tam je vzbudilo mnogo veselosti. Ameriškega poljedelskega ministra Wallaca je pozval senator M. Johnson iz Minesote, da bi molzel z njim za stavo. Senator je namreč trdil, da minister niti najmanj ne razume praktičnega poljedelstva in zato ni vreden, da bi bil minister za to vlogo, ter ga je pozval, da bi tekmoval z njim v molzenju krav. Wallace se je temu odzval in tekma se je vršila v zadnjih dneh v Washingtonu ob veliki udeležbi občinstva. Izbralo se je v ta namen dve močni kravi holštajnskega plemena. Med veliko veselostjo in dovptli občinstva sta sedla častita gospoda vsak k svoji kravi in tekma se je začela. Oba sta se dobro držala, zmagal pa je vendar minister Wallace. V njegovi golif so ugotovili razsodniki četr štira mleka več. Gospod Johnson ne bo mogel odseči več tajni poljedelske avtoritete ministra Wallaca.

so obvezani obiskovati šolo, nad osem milijonov, je razvidno, da manjka nadaljnjih sto do stopenideset tisoč učiteljev. V danih razmerah pa se more računati na leto le na prirastek največ treh tisoč učnih moči. Kar se tiče tehničnih poklicev, je omenjati, da vlada razen izobraženih inženjerjev še daleko večje pomanjkanje izurjenih tehnikov (monterjev itd.), kar je razvidno iz tega, da pride na štiri inženjerje le en tehnik. Glede poljedelskega izobraževanja, baje presesega število šolanih agronomov splošno potrebo, dočim primanjkuje kvalificiranih delavcev.

Ameriški Čehi se pripravljajo v domovino na Žilko proslavo. V Chicagu živi številna češka kolonija. Ko je doznala o velikih letošnjih narodnih proslavah zgodovinskega junaka Žižke, so Čehi sklenili, da pošljejo na slavnosti v domovino veliko zastopstvo. Na petstoletnico smrti Jana Žižke odpotuje delegacija chicagških Čehov letos 21. maja. Odposlanstvo se udeleži v domovini tudi zleta južno in zapadnočeškega Sokolstva, ki se letos vrši v Budjejeviču.

Bolgari v Rumuniji. V Rumuniji živi okoli 400.000 Bolgarov, od katerih jih tridesetstisoč biva v Bukarešti. Na rumunskih visokih šolah pa študira okoli 700 bolgarskih dijakov.

Jubilej poljske legacije v Sofiji. — V Sofiji se je pred kratkim vršil prisrčen jubilej: proslava 5 letnice obstoja poljske legacije v bolgarski prestolici. Kot vodja legacije fungira bivši vseučiliški profesor v Krakovu dr. Grabowski. — Poljska legacija je začela svoje delo v Sofiji leta 1919 in je odprla svoj urad prva med vsemi novimi zastopstvi v Sofiji. Petletnici te otvoritve je prisostvovala celokupna poljska kolonija v bolgarski prestolici in več oddelkih Bolgarov.

Gniloba v sovjetski. Po poročilih iz Moskve je bilo v drugi polovici leta 1923. cela vrsta procesov pred moskovskimi sodišči s raznimi višjimi sovjetskimi uradniki in odgovornimi funkcionarji komunistične stranke — skoz in skoz zaradi zlorabe uradne moči, podkupovanja ali pa direktnega okradanja državne blaginje. V dobi sedanjih sporov v stranki so razni komunistični govorniki iz opozicije seveda izrabili te okoliščine in izračunali, da so sodni primeri v preteklih 6 mesecih (od julija do srede decembra) ugotovili škodovalanje državnih financ za 49 milijonov zlatih rubljev. Za ta denar, dokazuje opozicija, bi lahko kljub dragini zgradili novo železniško progo med Mosko in Kijevom, ki je tako potrebna, ali pa bi lahko dobro oblekli pol milijona nezaposlenih delavcev, ki hodijo skoro nagl.

Boa

Saj veste, kakšne so bile Tantalove muke? Zejen je bil, pod nogo mu je buborela voda; a ko se je nagnil, da bi pil, je voda izginila... lačen je bil, nad glavo mu je visela veja, polna najokusnejšega sadja; a ko je iztegnil roko, da bi sadje utrgal, je veja vzplavala v nedogled...

Imel sem ljubico. V pismih sva si razlagala svoje hrepenenje... po ulicah in parkih sva si v naglici stiskala roko... dvakrat, trikrat sva se za gostim grmom bliskoma poljubila, obšla in zbežala vsak na svojo stran. Tantal sem bil tudi jaz.

Zakaj ona je bila žena, jaz pa sramec, ki živim z materjo in skupnem gospodinjstvu. Z zelo pametno materjo. Absolvirala je življenjsko univerzo v zakonu z mojim očetom. Zato se boji zame in mi ponavlja:

«Boj se ženski živi počasi, da se ne zasopeš in da ne omagaš prezgodaj!»

Zelo modra je moja mama. Toda za zaljubljenca, ki hrepeni, kopni po dražestni ljubici, ljubeznivejši ženi, so tako modri nauki bob ob steno.

Razmišljala sva le o tem: kje bi se našla na urico, dve... sama, nemotna, udobno, lepo na gorkem...

Končno sem jo našel — sobico, toplo, polno mehkih preprog in blazin. Svojo sobo!

Treba je bilo le odstraniti mater. A kam? Na da jo vsaj dve uri na bo-

domov? S posvetov se vrača vselej že pred večerjo. Potem se ne gane nikamor več.

«Pošli jo k »Hamletu!» mi je predlagala dražestna ljubica. «Pred pol-dvanajsto se ne bo mogla vrniti.»

«Če le ne uide poprej?» sem pomislil.

«Nikakor! Duhovi, ki lazijo po strehah in si dajejo sestanke na pokopališčih... kralji in kraljice, ki se moré, zastrupljajo... princeze, ki blazne, prepevajo pikantne kuplete in se utapljajo... princ, ki se pretapa po odprtih grobovih... nč zanimivejšega za stare dame solidnega okusa!» je dejala. «Reci ji, da ni noben detektivski ali dvorni roman napetjši, groznejši, pretresljivejši. In pojdi!»

Pa sem ji res rekla in jo pregovorila. Mati je šla gledat »Hamleta». Še ni sedela v gledališče, ko je sedela moja ljubica že na divanu, obložena s svilinami blazinami, v moji topli sobici.

Vse žarnice sem prižgal na lestenec... naložil v peč dovolj drv... pred divan sem pomaknil mizico in jo pokril z delikatesami.

Sam sem bil nakupil ribe, sirov, kaviarja, peciva, sladkarij, surovega masla, nekaj butelj sladkega vina in kup najfinjših cigaret. Lepo sem pripravil krožničkovo, villo, nožev, čaš... O, dosti dela sem imel, da sem mogel sprejeti ljubico in da nama ni nedostajalo prav ničesar...

Tako sva uživala... Končno sem

sam skuhal na samovarku še izvrtenega čaja.

Ah, bilo je krasno! In ljubica je bila sladka, vesela, prijazna, da se mi je točilo v glavi.

«Da bi bilo večno tako! Nikoli bi ne hotela od tebe! Je vzkliknila končno, vstala s preproge in blazin tik divana ter stekla k zrcalu. Hitela si je ravnat frizuro, ki sem ji jo razdri docela, da je bila kakor blazna Ofelija.

«Čemu?» sem ugovarjal. «Pusti vendar, saj si z razpletanim lasmi najbolj dražestna!»

«Vem. Celotno moj mož trdi leto... ampak enajst je minilo... mama se vrne!» je odgovorila smehljaje in se odpravljala.

Neverjetno! Debole tri ure so mi minile kakor pol urice! Jojmene nesrečnika, ki se mora poslavljati, prav ko je postajalo čim dalje lepše!

Toda ura je resnično kazala že četrta na dvanajst. Še en obem... še en poljub... pa še en obem... pa še en poljub: «Zbogom, dušica sladka! Hvala ti, hvala ti!»

Spremlil sem jo do vežnih vrat, še poslednjič objel, poljubil, vzdihnil ter stekel po stopnicah nazaj v svojo sobico. Urno sem otvoril okni, da sobo prezračim, izpustim dim cigaret... poravnal sem nagubane preproge, uredil razmetane in zgnječene blazine, odmaknil mizico, zaprl klavir, ugasnil žarnice do dveh, zavil in poskril ostanke nalinega spetja... notem pa

sem šel v kuhinjo umivati čaše, krožnike, vilice i. dr... jih spravi v kredenco in koške... oh, hitel sem, delal, delal, da mi je curen pot s čela... Končno sem celo s cunjjo odrgnil tla v sobi. Parketi so se svetili zopet...

Tako. Odstranil sem vsak sled za svojim opojnim obiskom. «Ha, sem se oddehnal, »mati ne bo mogla niti slutiti...»

Upehan sem sedel za mizo in položil predse knjigo. Okni sta bili že zaprti in peč je znova razgrevala sobico. Pred seboj na steni sem zazrl očetovalo sliko.

«Oh, otec, varal sem majko!» sem razmišljal. «Ne bojim se ženski živim prehitro... saj vidim, kako sem zasopel in saj slišiš, kako mi bije srce!»

Pa se mi je zazdelo, kakor bi preko očetovala lica izvignil poreden nasmehek in kakor bi čul besede:

«Sinko, vsi možiki varamo ženske; ženske pa nam morajo le odpustiti od Adamovih časov doslej. Sladke so vedno, hude in mile, v jezi in ljubezni. Zato le ljubi ženske, sinko, in živi, živi hitro, saj je življenje tako strašno kratko!»

Tedaj je vstopila mati:

«Še pokonec? Kaj si počel ves večer? — Oh, strahovito dolgo je ta igra!» je dejala.

«Čital sem... glej, velezanimiva knjiga. In si zadovoljna, kaj? — Rogoz junak, kaj? In Sarička sladka, mila, ne? Pa Medvedova, impozantna?

— Kralj — temperament? Lipah originalen dečko, mar ne?...

Ni se ji ljubilo dosti več razgovarjati. Kmalu se je poslovila:

«Zelo sem zadovoljna... Prav je, da si me spraviš po dolgem času zopet enkrat v gledališče... Samo predolgo je pa vendarle... Lahko noč!»

Šla je spat in takoj za njo sem bil tudi sam v postelji.

«Ha! Ničesar ne slutiti! Vse je zabrisano... Dobro sem jo izvozil,» sem premišljal in zaspel. Močno utrujen, kajpada. Gospodinjki posli so me untčili, kajpada...

Naslednjega jutra se mi je mudilo v pisarno. Hitro sem pozajtrkoval in baš hotel oditi.

Tedaj — o strah! — zagledam nenkrat na divanu booi! Pomislite, krasna boa je obležala na divanu! Seveda ljubljina boa!

Planil sem nanjo, jo zgrabil, zvil in stekel z njo k svoji omari. Pravkar sem jo stisnil med perilo, ko so se odprle duri materine spalnice. Nervozno sem zaloputnil vrata omarina in jih zaklenil.

«Čemu zaklepaš omaro?» je vprašala mati.

«Ne vem... Kar tako... Ali ment se že silno muditi!» sem se zajecjal, potegnul ključ iz vrata in odhitel iz sobe po stopnicah.

«Ha, rešeni!» sem se oddihaval na ulici. «V zadnjem hipu! Le še trenotek in mama bi bila boi seveda takoi

Gospodarstvo

Razširjenje poštne prometa z inozemstvom

V prihodnjem zasedanju se ima poleg drugih konvencij in pogodb predložiti naša skupščini v ratifikacijo tudi mednarodna poštna konvencija, ki je bila sprejeta od zastopnikov držav, ki so članje pri svetovni poštni zvezi na poštnem kongresu v Madridu leta 1920. Pri tej priliki bo našim poslancom dana možnost, da se zavamejo za razširjenje poštne prometa med našo državo in inozemstvom, ki je sedaj še zelo omejeno.

Mednarodna poštna konvencija obsega poleg splošne konvencije posebno konvencijo o mednarodni izmenjavi poštne pakete, sporazum glede mednarodne izmenjave vrednostnih pisem in zavrtkov, konvencijo o mednarodni izmenjavi poštne nakaznice in konvencijo o mednarodni službi poštne virementov.

Poleg tega so bili sklenjeni na kongresu še tudi sporazumi glede posredovanja pošte pri predplačilih in poštne publikacije glede mednarodne službe v plačevanju in uterjanju računov.

Mednarodni poštni promet med našo državo in inozemstvom je bil dovoljen po prevaru samo za navadne pisemske pošiljke, promet s priporočeniimi pismi se je otvoril dokaj pozneje a mednarodni poštno-paketni promet pa je bil dovoljen komaj na začetku l. 1922. Tudi mednarodna poštna konvencija je stopila pri nas v veljavo šele s 1. januarjem 1922, toda ne v celoti marveč samo splošna mednarodna pogodba in pogodba o izmenjavi poštne pakete.

Vse ostale konvencije pa za našo državo zaenkrat še ne veljajo, ker naša poštna uprava denarnega prometa z nakaznicami in poštno-čekovnega prometa in ostalih zgoraj naštetih služb, za enkrat še ne dopušča. Z novim letom je bil sicer kot nekak prvi poskus otvorjen poštno-nakaznični promet med našo državo in Severoameriškim Združenim državami, kar je za denarne pošiljke in nakazila naših izseljencev iz Amerike izredne važnosti. Obenem se je vpeljal v omejenem obsegu tudi promet z denarnimi pismi med našo državo in večino evropskih držav.

Omejevanje mednarodnega poštne-čkovnega prometa je za naše gospodarstvo stike z inozemstvom velika ovira in zato bi bilo želeli, da naša poštna uprava čim prej likvidira sedanje stanje in v otvori mednarodni promet poštne nakaznice. Ovine, ki so v prejšnjih letih oteževala mednarodni poštne nakaznični promet so že po večini odstranjene, naša valuta se je namreč valutam za nas najvažnejših importnih in eksportnih inozemskih držav tako stabilizirala, da prinašajo dnevne oscilacije medsebojnih paritet teh valut le manjša števila, ki ne morejo izključevati tega prometa. Zato bi bilo želeli, da se na podoben način, kakor Severoameriškim Združenim državam otvori promet poštne nakaznice tudi z Avstrijo, Italijo, Čehoslovasko, Švico in Francijo.

Za trgov. in obrtniške kroge bi bilo tudi zelo važno, da se upolje dopustnost povzeti v mednarodnem poštno-pisemskem in paketnem prometu, da bi mogli interesi dobivati iz inozemstva naravno blago na povzete in ne bi imeli z nakazovanjem denarja še posebnih stroškov. Samoumevno bi se moral ves ta promet, kakor tudi nakazovanje denarja potom poštne nakaznice v inozemstvo vršiti v okvirju primerne dopolnitve določb o deviznem in valutnem prometu. Pripomniti moramo, da je nerazumljivo, da naša poštna uprava še ne dovoljuje dopustnosti povzeti, ki so pri mednarodnem železniškem prometu med našo državo in Avstrijo, Češko, Madžarsko in Nemčijo že od

meseca aprila preteklega leta vpeljana. Povzeta naj bi se dovolila v poštno-paketnem in pisemskem prometu vsaj za vse one evropske države, s katerimi stojimo v trgovskih stikih.

Madridska mednarodna poštna konvencija obsega tudi važne načelne določbe glede sklepanja posebnih sporazumov za olajšanje poštne prometa med posameznimi sosednimi in bližnjimi državami. Ta možnost je za nas tem aktualnejša, ker se v letošnjem letu po vseh predznakih bližamo polagoma sklepanju trgovskih pogodb z državami, ki v največji meri participirajo na prometu v naši zunanji trgovini. Trgovske pogodbe stemi državami bi bile nepopolne, ako se istočasno ne sklenejo tudi sporazumi glede olajšave poštne, brzojavne in telefonskega prometa. — Frankature za inozemski promet, znašajo v trgovini danes zelo visoke svote, ker se določajo pristojbine po ekvivalentu zlatega franka v moneti posamezne države. Čehoslovaska republika je n. pr. že s celo vrsto inozemskih držav sklenila take sporazume in dosegla za svoje gospodarske kroge znatno znižanje mednarodnih poštne pristojbin in želeli bi bilo, da tudi naša poštna uprava polagoma začne likvidirati stanje sodanje naše izoliranosti.

Sporazum glede obmejnega poštne brzojavne in telefonskega prometa z Avstrijo je bil predviden že na dnevnem redu oktoberskih konferenc za ureditev vprašanj obmejnega pasu, vendar tam ni prišlo do sklepanja v tej zadevi.

Posebno nujno je tudi, da se naš telefonski promet z inozemstvom razširi. Skoro neverjetno je, da sedaj v šestem letu naše države še nimamo telefonskega prometa, na primer s Trstom, preko katerega gre največji del našega izvoza in uvoza. — Da pod takimi pogoji naša zunanja trgovina ne more napredovati in se razviti, je jasno.

Narodna banka SHS

Stanje 8. januarja 1924.

Aktiva (v milijonih dinarjih; v oklepajih razlika napram stanju 31. decembra 1923): kovinska podloga 460.1 (+21.3); posojila 1524.1; račun za odkup kronskih novčanic 1199.7; račun začasne razmene 387.8 (+25.0); državni dolg 2961.6; vrednost državnih domen, založenih za izdajanje novčanic 2138.3; saldo raznih računov 187.3. Skupno 8859.3.

Pasiva: vplačani deli glavnice 22.1; rezervni fond 5.3; novčnice v obtoku 5860.8 (+70.6); državni račun začasne razmene 387.8 (+25.0); državne terjatve po raznih računih 26.5 (—65.9); razne obveznosti 369.1 (+2.1); terjatve države za založene domene 2138.3; davci za nakup zlata za glavnico in fond 49.1. Skupno 8859.3.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (17. t. m.) Pšenica: baška, 77 do 80 kg, 2 odst., 4 vagoni 340 do 347.5. Ječmen: baški, 67 do 68 kg, 1.5 vagona 290; banatski, 2 vagona 270. Oves: baški, 1 vagon 265; sremski, 2 vagona 240. Turščica: baška, za mare-april, duplikat kasa, 10 vagonov 265—267.5; januar—februar—mare april, duplikat kasa, 23 vagonov 252.5 do 265; pariteta Bosanski Brod, 1 vagon 285; iztovorna postaja, 5 vagonov 262.5; Klenak, 2 vagona 270; stara, baška in sremska, 3 vagoni 250 do 255. — Moka: «6», 1 vagon 302.7; pol vagona 192.5; ječmenova, 7.5 vagona 300. Otrobi: v papirnatih vrečah, pariteta Zemun, 1 vagon 165. Tendence nespremenjene.

Ljubljanski živinski sejem (16. t. m.) Dogon 176 konj, 95 volov, 41 krav, 4 teleta in 2 plemenska prašička. Ceno za kg žive teže v Din: goveda I. 14, II. 12.50, III. 11, buše in slabša živina 10 do 10.50, krave za klobase 6.50 do 9. Kupčija je bila precej živahna.

Dunajski živinski sejem (17. t. m.) — Goveja živina: Dogon 501 komad. Od tega iz Jugoslavije 202. Promet miren. Cene nespremenjene. — Svinje: Dogon 530 komadov. Notirajo za kg žive teže: mesnate 24.000 do 26.000 aK. Cene debelih nespremenjene.

Zagrebska vinska borza (16. t. m.) Ponudbe so bile precejšnje, povpraševanj in zaključkov pa nobenih. Notirajo: belo kmečko vino, 9 odst., iz Konj. ščine, postavno Zagreb, 500 hl, 3.75; staro belo, 11 odst., iz Subotice, franko Zagreb, 6.25; novo belo, 11.5 odst., iz Vrška, postavno Zagreb, 4.75; staro belo, 8.5 odst., iz Vrška, postavno Zagreb, 4; črno dalmatinsko, 11 do 13 odst., molo Bakar, po maligandu, 3.55; belo dalmatinsko, 11 odst., molo Bakar, po maligandu, 3.55.

Zateški hmeljski trg (12. t. m.) Hmeljarsko društvo za Slovenijo poroča: V minulem tednu je trajalo v Zateškem okolišču (Čehoslovaska) neprenehoma povpraševanje po hmelju. Dnevno se je prodajalo po 20 do 50 bal srednjedrega hmelja po 3950 do 3980 Kš za 5% kg; prvovrstno blago pa se je tržilo po 4000 do 4040 Kš. Na kmetih se je tudi vse pokupilo, kar se je dobilo po 3900 do 3950 Kš. Sedaj se pod 4000 Kš ne dobi nič. Danes se ribljeje cene tu na trgu za prvovrstno blago od 4000 do 4050 Kš, za srednje blago pa od 3950 do 4000 Kš za 50 kg; vrhu tega plačujejo kupci dva odstotka prometnega davka. Tudi slabo blago se je prodajalo, in si

cer hmelj iz leta 1922. po 3000 do 3050 Kš, iz leta 1921. pa po 2200 Kš za 50 kg. Končno razpoloženje skrajno čvrsto, cene rastejo.

— Cenovnik za zavarovanje valute pri izvozu živine in mesa, veljaven od 15. do 31. jan. št. 16.) Konji za klanje, 100 kg, 600 Din. 17.) Konji, težki za vprego, komad, 6000. 18.) Konji, lahki za vprego, komad, 5000. 19.) Konji, hribovski, majhni (macedonski), komad, 3000. 20.) Oslji, komad, 1000. 21.) Mergji, komad, 2000. 22.) Krave, komad, 2500. 23.) Voli in bikli: par do 700 kg, komad, 3000; par od 700 do 900 kg, komad 4000; par od 900 kg dalje, komad 5000. 24.) Teleta do 70 kg, komad, 1000. 25.) Ovni, komad, 200. 26.) Jagnjeta, komad, 100. 27.) Svinje: par od 140 do 220 kg 2500; par od 220 kg dalje 3500. 28.) Koze, komad, 200. 29.) Mast, 100 kg, 3500. 30.) Suho svinjsko meso, 100 kg, 3200. 31.) Salame (poletne), 100 kg, 2500. 32.) Salame (zimsko): iz debelo razsekane mesa, 100 kg 6500; iz drobno razsekane mesa 8000. 33.) Slanina, nasoljena, 100 kg, 3200. 34.) Slanina, sveža, 100 kg, 3500. 35.) Slanina, povojna, 100 kg, 3200. 36.) Gnjati, 100 kg, 4500. 37.) Svinjsko meso, sveže, 100 kg, 3000. 38.) Goveje meso, sveže, 100 kg, 1600. 39.) Domače mesne klobase, 100 kg, 3000. 40.) Kravje, jetrne klobase, 100 kg, 3000. 41.) Boh slanine: prekani, 100 kg, 600; neprešani, 100 kg, 2000. 42.) Korje meso, nasoljeno, 100 kg, 1200 Din. (Celi cenovnik, po katerem se mora vršiti zavarovanje valute ob izvozu blaga, je objavljen v «Uradnem listu» št. 4 z dne 17. januarja).

— Izvozna carina na praga. Na predlog carinskega sveta je finančni minister predpisal izvozno carino na hrastove in borove prage, ki se plača s 25 odst. v naturi.

— Spor države s francosko družbo za gradnjo železnice. Iz Beograda javljajo, da so posetili te dni prometnega ministra zastopniki francosko-arabe družbe, ki gradi prago Valjevo-Osečina-Niš-Merdare in Krugujevac—Kraljevo—Raška. Ker se je zaradi vojne prekinila gradnja teh prog, zahtevajo zastopniki, da se jim povrnejo stroški za začetna dela. Ta spor bo rešilo posebno razsodišče, ki bo obstajalo iz treh članov: enega zastopnika države, enega od družbe, a tretjega člana bo določil mednarodni tehniški biro v Bernu.

Domače borze

17. januarja.

ZAGEB. Na efektnem tržišču tendenca nespremenjena. — Na deviznem tržišču je bila zopet slaba tendenca. — Val tečaj so napravljeni na nizki bazi razen Pariza, ki se je nekoliko popravil. Tudi London je bil proti koncu borze nekoliko čvrstejši. Promet srednji. Notirale so devize: Amsterdam 3250 do 3280, Dunaj 0.122 do 0.124, Bruselj 362.5 do 367.5, Budimpešta 0.31 do 0.34, Bukarešta 43.5 do 46.5, Italija izplačilo 381.25 do 384.25, ček 380.25 do 383.25, Kristijanija 0 do 1250, London izplačilo 370 do 373, ček 369.5 do 372.5, New York ček 86.75 do 87.75, Pariz 410 do 415, Praga 252.5 do 255.25, Švica 1508 do 1518, Varšava 0 do 0.003; valute: dolar 85.75 do 86.75, aK 0.122 do 0.124, Kš 251 do 0; efekti: Eskomptna 165 do 166, Hipo 93 do 94, Jugo 157 do 158, Ljubljanska kreditna 210 do 212, Pradedion 992.5 do 995, Slavenska 107 do 108, Etno 97 do 100, Drava 400 do 425, Sečerana Osijek 1750 do 1760, Gutmann 1810 do 1820, Slavonija 232 do 236, Str. tovarne in livarne 130 do 0, Trbovlje 880 do 890, Vevče 167.5 do 170, 7 odst. investicijsko 65 do 66.

Sokol

Ocena osnutkov za sokolski naraščajski znak. Jury, ki je imela nalogo oceniti osnutke za naraščajski znak, vpslane vsled natečaja Jugoslov. Sokolskega Savezu v Ljubljani, je imela svojo sejo v soboto dne 12. januarja t. l. Sestavljena je bila iz zastopnikov Saveznega staršinstva in tehničnega odbora ter iz zastopnika zagrebske sokolske župe. Umetniško oceno o osnutkih je podal odbor Sirokovnega združenja jugoslovenskih oblikujočih umetnikov že prej. Natečaj odgovarjajočih osnutkov v mavcu je bilo vpisanih 20, vrhu tega pa še 14 slik, ki pa pri oceni niso prišle v poštev niti v formalnem, še manj pa v umetniškem oziru. Jury je priredila nagrado v znesku 5000 Din osnutku pod šifro J K., v nakup pa priporočila Saveznemu staršinstvu osnutke pod geali: Sarajevo, Plamen, Triglav 1, Sokol-zmagovalec, A. S. I., A. S. II., 11-12. 23. Zvestoba in Bodočnost. — Ker so tudi umetniki prisodili istemu osnutku razpisano nagrado je bila odločitev lahka. Jury je sprejela tudi nasvet umetniškega združenja, da se osnutke tehnično nekoliko izboljša, predno se uporabi za naraščajski znak. Nato je jury konstatirala, še manj pa je sprejela osnutek izdelat Iljia Kolarovič, kipar v Parahinu v Sibiriji ter tudi za ostale osnutke določila imena umetnikov, ki so iz Ljubljane, Maribora, Sarajeva in Splita. — Nagrado 5000 Din je darovala Sokolska župa v Zagrebu.

Savezna odbora seja se vrši dne 27. januarja 1924. ob 9. uri dopoldne v Savezni pisarni s sledečim dnevnim redom: I. poročilo starešinsva, II. poročilo T. O., III. poročilo odsekov, IV. določitev časa in kraja glavne skupščine JSS, V. izvolitev kandidatskega odseka za sestavo kandidatske liste za staršinstvo za glavno skupščino, VI. slučajnosti.

Sokol v Brezicah sklicuje svoj redni občni zbor 23. t. m. ob 8. zvečer v posebnih sobi Narodnega doma.

Sokol Dolenja Lendava. Občni zbor se vrši 27. t. m. z običajnim dnevnim redom. Pridite va!

Sokol v Bregani ima svoj redni letni občni zbor v nedeljo 20. t. m. ob pol 16. v društveni dvorani. Za članstvo in članice udeležba obvezna. Odbor.

Sport

S. K. Primorje v preteklem letu

S. K. Primorje, ki je pred kratkim imel svoj občni zbor, o katerem smo že poročali, je imel v zadnjem letu 3 častne, 20 ustanovnih, 201 rednega člana, 58 rednih članic in 720 podpornih članov. Klub je imel nogometno, plavalno, moško in žensko lahkotletsko sekcijo s hazeno, kolesarsko, zimskosportno in sabljaško sekcijo. Tajniško poročilo se je pritoževalo nad nadrejenimi sportnimi organizacijami, ki da so ovirale napredek kluba. Kot velik uspeh beleži poročilo nastop članov Primorja Perparja in Valtricia na mlirovni olimpijadi v Göteborgu. Uspehi, ki sta jih dosegla na daljnem Švedskem ta dva jugoslovenska sportnika morejo veseliti vsakega zavednega Jugoslavena, saj je prvič zaplapolala v lepi Švedski ob priliki sportnih tekem na visokem drogu naša državna zastava. Imenovana sportnika sta bila bogato obdarovana od švedskega prestolonaslednika.

Primorje si je v letu 1923 izvajalo nastopna prvenstva: v moški lahkotletski sekciji za Slovenijo, prvenstvo Jugoslavije v ženski lahkotletski, v plavanju vedno prvenstvo za Slovenijo, v nogometu pa zavzema klub prvo mesto II. razreda. Člani-kolesarji so si s svojimi krasnimi uspehi priborili mednarodni sloves. Tajnik g. Kuret je na občnem zboru sprožil tudi vprašanje, ali naj se stopi z ozir na pozive klubov iz Italije tudi s temi v stike. Občni zbor je temu v načelu potrdil, prepustil pa je odločitev LNP.

Klub si je letos ustanovil tudi zimskosportno sekcijo, v katero se je vpisalo 21 članov. Sekcija ima precej težkoč, ker manjka predvsem zadostna in dobra oprema. Vendar pa so nekateri člani

prav pridno trenirali in je upati, da u klub do prihodnjega leta ustvari kader dobrih smučarjev.

Tudi sabljaška sekcija ni mogla do celia izvršiti svojega programa, zlasti vsled pomanjkanja primerne prostora. Ko se odstranijo obstoječe zapreke, bo tudi ta sekcija mogla mnogo doprines k razširjenju in napredku tega sporta.

Zelo aktivno bilanco izkazuje po komaj enoletnem obstoju kolesarska sekcija. Požrtvovalni člani, med katerimi stojijo v prvi vrsti gg. Kosmatin, Hvala, Kosmina in mnogoobetojoči začetnik Glavič, so startali v 4 mednarodnih in 8 domačih prvenstvih in prijateljskih tekmah. Dosegli so 6 prvih, 4 druga, 1 tretje, 4 četrta, 1 peto, 1 sedmo in 1 deseto mesto. Skoraj dve tretjini teh mest je zasedel znani Kosmatin, ki je izšel kot zmagovalec pred mednarodnim dirkačem Köttilom z Dunaja tudi v dirki Gradec-Cmurek-Gradec. Klubovo prvenstvo si je ob priliki skupne tekme s kolesarsko Ilirijo priboril Glavič. Kosmatin ima tudi gorsko prvenstvo Slovenije. Sekcija šteje 16 članov, od teh 6 rednih. Majhno število, ki pa deluje intenzivno za procvit našega kolesarskega sporta.

O ostalih sekcijah bomo poročali v eni prihodnjih števil.

Izvršni odbor za VIII. olimpijado

bo zastopal pri zimskosportni olimpijadi v Chamonixu univerzitetni profesor v Zagrebu dr. Hadži.

Praska Sparta v Spaniji. Sparta je igrala 12. in 13. t. m. dve tekm v Lizboni, in sicer proti Benefico s 6 : 0 (2 : 0) in proti Sporting Club de Lissabon s 2 : 2 (2 : 1).

Mednarodni vojaški zimskosportni miting na Čehoslovaskem. Od 14. do 17. februarja se bodo vršile v Sumavi na Češkem mednarodne vojaške zimskosportne tekme, na katerih bodo razpisana tudi vojaška prvenstva. K tem tekmam bodo povabljene vojske onih držav, ki so s Čehoslovasko v prijateljskih odnosih.

Seja upravnega odbora LLAP se vrši danes v petek ob 18. zvečer v sportni zvezi.

S. K. Primorje v Ljubljani. Sestanek nogometne sekcije v soboto 19. t. m. točno ob 19.30 v restavraciji «Novi svet» (Prešernova soba). Vsled važnosti stanka je dolžnost vsakega rednega člana sekcije, da se istega točno ob napovedani uri udeleži. Za načelnika nogometne sekcije. Z. S. kapetan.

T. K. Škalo v Ljubljani. V petek 18. t. m. ob 8. sestanek tekmovalcev in tekmovalk za prvenstvo Slovenije v zadnji sobi Narodne kavarne.

Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra». Odgovorni urednik Fr. Brozovič. Tisk Delniške tiskarne. d. d. v Ljubljani.

Tuji v Ljubljani

Od srede na četrtek je prenočilo v Ljubljani skupno 131 tujcev. Od teh se je nastanilo v hotelih 100 in sicer:

UNION: Barga Jurij, inženjer, Mežice; Brekovič Vekoslav, ravn., Zagreb; Ebenspanger Samuel, trgovec, Zagreb; Engel Artur, potnik, Dunaj; Fürst Gasper, trgovec, Koprivnica; Firt Josip, ravnatelj, Dunaj; dr. Glaner Marcel, ravnatelj, Zagreb; Gjetvaj Božo, geometer, Zagreb; Jelinek Ernst, potnik, Dunaj; Kmet Mihael, župnik, Ortnek; Korn Siegmund, trgovec, Dunaj; Klose Viljem, direktor, Dunaj; Krick Viljem, trg. potnik, Dunaj; Kessler Oskar, trgovec, Dunaj; Kiss Aleksander, trgovec, Zagreb; Lohberger Julij, direktor, Gradec; Maroni Cesare, trgovec, Varese; Mishover Bernard, trgovec, Zagreb; Mahler Maks, potnik, Dunaj; Morawetz Adolf, potnik, Dunaj; Neuroni Alojzij, trgovec, Varese; Neweholowsky Karol, ravnatelj, Leoben; Neufeld Edmund, trgovec, Dunaj; Petschauer Ivan, posestnik, Poljčane; Pekny Ivan, trgovec, Dunaj; Pick Josip, trgovec, Dunaj; Puschenjak Alojzij, trgovec, Zagreb; Rabmauer Fränkel, trgovec, Leipzig; Rosenbaum Tone, trgovec, Fürth; Ružička Klement, direktor, Brno; Smolčić V., bančni uradnik, Split; Spachta Franc, trgovec, Dunaj; Schwartz Lavoslav, trgovski potnik, Zagreb; Taussig Oto, direktor, Zagreb; Verdnic Franc, tovarnar, Maribor; Vigray Bohumil, direktor, Praga; Zuzec Mirko, trgovec, Zagreb.

SLON: Brejvogel Viljem, trgovec, Trst; Baumruck Karol, trgovec, Glogov Brovet Jurij, trgovec, Brežice; Baillon A., trg., Milan; Bergainini A., trg., V. Križ; Cermak E., direktor, Prag; Erga M., trg., Šibenik; Edelstein Oto, trgovec, Dunaj; Fost Danila, profesor, Gorica; Francež Franjo, tov. ravnatelj, Maribor; Grubišič Mijo, trgovec, Šibenik;

Galliano Franc, trgovec, Sampierdarena; Heller Josip, potnik, Dunaj; Jerman I., trgovec, Radomlje; Koebeč V., podpornik, Maribor; Konstantinović Dimi tri, Beograd; Kolir Franc, lesotratec, Lovski potok; Nossek Leopold, inž., Dunaj; Obradović Božidar, trgovec, Maribor; Okretič Karol, inženjer, Zagreb; Prešiček Franc, trgovec, Zagreb; Rus Ivan, trgovec, Loški potok; Turteltauer Rudolf, tovarnar, Dunaj; Trobisch M., baletni mojster, Dresden; Tomasini A., trgovec, Milan; Vidaković Belibor, trgovec, Beograd.

JUŽNI KOLODVOR: Kren Rudolf, ravnatelj, Gabernik; Ravnarik Vekoslav poštar, Sarajevo; Valušnik Marija, zasebnica, Türitzt; Živko Ludvik, pošastnik, Maribor.

LLOYD: Curil Davorin, trg. potnik, Zagreb; Cuderman Josip, župnik, Š. Lambert; Dolinšek Els, uradnica, R. kek; Ivković Konstantin, pol. detektiv, Sarajevo; Znidaršič Anton, kaplan, St. Log.

SOČA: Kotzbek Teodor, trg. potnik, Gradec; Leiler Josip, šofer, Mežice; Ošredkar Alojzij, trgovec, Domžale; Tom dolo Gvido, posestnik, Skofljica.

TRATNIK: Aganagić Salih, trgovec, Sarajevo; Bolić Muho, trgovec, Bosanski Petrovac; Fiket Pavel, trgovec, Poljske; Maggi Mario, geometer, Trst; Smattosch Ivan, inženjer, Vevče; Wel lor Emil, trgovec, Celje.

STRUKEJ: Bizjak Josip, uradnik, Zagreb; Brozovnik L., trgovski poslovodja, Vojnik; Pengov Roza, zasebnica Pšata; Prešern Ivan, trgovec, Cirče pri Kranju; Vintar Franc, lesotratec, Straz; Waišel Franjo, šofer, Ziri; Vanosi Jos. kavarnar, Kamnik.

Poleg tega je prenočilo v gostilnah: De Schiava 11, Stari tišlar 8, Ravnik 4, Amerikanec 3, Kajfež 2 in Lozar 1.

Vremensko poročilo

Ljubljana 17. januarja 1924

Ljubljana 906 nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana	7.	764.4	0.8	brezvetra	dež	4.6
Ljubljana	14.	765.9	1.8	"	oblačno	—
Ljubljana	21.	766.8	1.7	"	"	—
Zagreb	7.	764.1	-4.0	"	"	0.7
Beograd	7.	764.3	-5.0	"	"	—
Dunaj	7.	761.9	-2.0	jug. vah.	"	—
Praga	7.	760.6	-5.0	brezvetra	megla	0.3
Inozemost	7.	768.4	-1.0	zpad	pol obl.	—

V Ljubljani barometer višji temper. višja.

Solnce vzhaja ob 7.39, zahaja ob 16.42

Dunajsko vremensko poročilo: V Srednji Evropi se je pojavil večer; zvečer gorkejši tok. Mraz je vladal le še v nižinskih dolinah. Izoleđa, da se bo

toplejšje vreme držalo. Napoved za jutri: Večnoma oblačno, toplo, južni vetrovi.

opazila na divanu . . . Joj, joj, kolika sreča! Vse sem pospravil, uredil, pomil, pometil . . . le booo sem — čudno, čudno! — popolnoma prezrl . . . Le kaj storim zdaj z booo? Kako jo vrnem ljubici? Na kakšen način jo iztisnem iz omare? — No, glavno je, da sem jo še skrnil pred materinimi očmi! Ob dveh sem se vrnil domov. Smehljaje se nekam hudomušno mi je mati stregla pri obedu in molčala, kakor bi jo mučila neka misel. Pri kavi pa se je naslonila na stol, me poredno pogledala in dejala: «Sinoči si imel tu ljubico!» «Ali, mati! Prisegam . . .!» «Nič ne prisegaj! Poznam moške prisage . . .» Ozrla se je na očetovo sliko . . . «Imel si tu ljubico . . . na-dejam se, da te je vredna . . .?» «Ali ne, mati, veruj mi . . .» Kako moreš misliti vendar kaj takega? «Ali, sinko, čemu pa si potlej s tako nervoznostjo zaklenil v svojo omaro — mojo booo?» — Pomislite! Materino booo sem skrnil pred materjo! Kajpada sem nato priznal vse . . . ne, se noo skoraj vse. Ko pa sem se ozrl na očetovo sliko na steni pred mizo, sem se spomnil smojnih očetovih besed: «Zemljo nam morajo le odpustiti. A sladko so vedno . . . Zato le ljubi ženske in živi, živi urno, saj je naše življenje tako strašno kratko!» In potihnil sem mamiči roko . . . Entoutca.

Književna opomba

Kraigherjeva „Mlada ljubezen“

Kraigherjeva „Mlada ljubezen“ in Baudelaire „Pesmi v prozi“ (v Karlinovem prevodu). Večjeje kontrasta si ne morete misliti.

„Mlada ljubezen“ je dober naslov, kratek, obetajoč. V njem uči ljubila i resničarju starcu, i kratkokrtki, i ženi v najboljši moški dobi. V romanu je sicer več, kakor si vsi ti pričakujejo. Avtor je poskušal dati tudi nekaj zapletljivega; več, poskušal je postaviti probleme in podati socialno sliko naše mladine v Ljubljani izpred 1914. Kritika je bila sila laskava, ko je roman prvič izhajal v „Zvonu“, in na videz ne mnogo manj laskava, ko je lani izšel v ponatisku. Vendar drugi ni prihajala iz globlin in je kaj naglo utihnila. Vendar „Mlada ljubezen“ ne zasluži usode „Školjke“. Mnogo simpatičnejša je od vsebinsko ponesrečene drame. Roman ima pretenzije, čeprav niso prav vse upravičene. Kraigherjeva sila je njegova epika, njegov neoporečni talent, da plastično predstavi živahne scene, da spretno režira velike prireditve. „Vesela v Zvezdi“ se jednako kakor štajerska primica (v „Škrobarju“) sme meriti z najboljšimi slikami svetovne literature. Tu di mnogo drugih manjših mest, kjer ma Kraigher mojstrsko predložiti skupne in njih valovanje. Režiser je Kraigher, to se mora pri njem naglasiti, ker je v režiji njegova moč.

Tudi namen mu ni bil slab. „Olej, taki smo, ljubica, mi!“ Kdor hoče morale, naj si jo deducira sam. Kraigher le s prstom kaže: Olej, vse je seksus, vir vsega dobrega in vsega zla. Pari nastopajo: Tomo in Mira, Tomo in Vera, Vera in notar, Vera in ne vem kdo, Helena in Klančar, Mira in Javor, Mara in Andrej, Silva in Turk, Breznik, Zilnik, Javornik, Bogdan, Zgonček, Magda, Dana, Nada, in še nekaj parov. Vmes natakarike, delke, štacuna; Amerika, en dvoboj, en samomor, ena sifilis, nazadnje samomor na dokaj originalen način. Okužena Mira šofira z avtom v Gruberjev kanal, njen zapeljivec se reši. To je moderna verzija Urške in povodnjega moža, ljubljanski lokalni mitos.

Ta obilica oseb in zapletljivost je odveč. Vkljub spretni režiji ne more prikriti, da se je roman razširil in da je okvir preohlapen za sliko. Nalaino je nakazana praznota moderne slovenske mlade družbe, površina filozofija brez vsebine, cinizem in plehka šala; simpatične so le tri osebe, mati Helena, nezdrav karakter, njen sin Tomo, glavni junak, in Vera. Ta dva sta idealizirana, ponekod ne docela iskrena, a vendar simpatična, ter koncipirana kot prototipi idealne mladine, ki se ne spodbudne nad seksom. Ubi tu Cajus, ibi ego Cajus.

Nekje v romanu nečesa nedostaja. „Mlada ljubezen“ ni dovolj koncentrirana, preobilica oseb razbije enotnost v mozaik, čigar črte se vživljajo neredno. Mnog lik ostane neizenačen, neljupoljen. Za polovico podrobnosti manj, nekoliko manj filozofije, ponekod nekoliko manj materializma, in roman bi morda postal „naš roman“. Kakršn je, je ostal le položus, sličen onim zabavnim romanom, kakor jih v serijah po več tucatov izdaja Ullstein: „Die goldene Kette“, „Itz“, „Spomni se tudi na „Geschlecht u. Gesellschaft“. Prav zabavni so takšni romani, mnogih problemov se lotijo, gladko se čitajo in publika jih rada kupuje. Prebrani gredo zopet na polico, ne zapuste nikakršnega globljega utisa. Kot slika naše dobe pred vojno je pa roman enostranski. Puberteta, prostitucija, nagonsko življenje, alkohol, — to so gotovo važne komponente življenja, individualnega in socialnega. Niso pa izključne. Se daleč ne. V tem romanu je pa le malo strani, kjer bi se oglašila še kakšna druga struna. Zato bo ostal ta roman le v lekturi poldorastih v stalnem konzumu, ker bo pri njih našel najjačjo rezonanco. Slovenci se vedno čakamo na sodoben roman in na roman, ki bo pokazal naše probleme. Spolnost je en problem naše mladine, v neki dobi glavni, pa nikdar izključni. To pozablajo medicinci kakor Kraigher, in psihologi analitički kakor Freud. V naši literaturi ni „Mlada ljubezen“ nikakšen mejnik. „Kontrolor Škrobar“ je bil idejno večji in boljši. Imel je tendenco. „Mlada ljubezen“ je enostranska, prav kakor „Školjka“, in spada v ono serijo, ki jo je otvoril Ovekarjev roman „V krvi“. „Tina Oramontova“ je prinesla v zlahtu nekoliko sentimentalnosti, „Mlada

ljubezen“ pa medicinske in filmske konce, za Ljubljano neverjeten. Naša haute volée ne skače v Gruberjev kanal če je obolela, — kdor ima avto, še manj. Če bi ne bilo lokalne Urške, bi tudi tega avto-skoka ne bilo. Tako pa smo domačim penatom doprinesli literarno in lokalno historično žrtev in odlagamo knjigo nazaj na polico. Vera je učiteljica v predmestju, Tomo je napravil svoj izpit, mati se je hotela mladima vsa posvetiti. Stara rezignira, oha mlada pa si bosta kupila „Hygiene“, eventualno „Die Verhütung“ itd. To bi bilo zadnje nenapisano poglavje, v stilu nekaterih mest romana. Le nekaterih, to naglašam. Pa kar jih je, so preveč, tako da je pokvarjeno še ostalo. Za okus širše publike seveda ta primes ne škoduje, marsikomu bo ugajalo...

Tem bolj obžalovanja vredna je avtorjeva enostranost, ker se vidi iz vsake vrste, s koliko ljubeznijo je gledal v vrtnice pred seboj in opazoval. Vsega pa le ni opazil. „Mlada ljubezen“ tako ni niti roman, niti popularna seksualna psihološka studija v obliki romana, od vsacega nekaj, nobenega dovolj, oboje pa preveč. Lektira za polizobražene. Ti bodo seveda navdušeni.

Pridobitne sloje opozarjamo na

Opšto carinsko tarifo

ki sta jo priredila

dr. Franjo Gospodnetič, inspektor gen. direkcije carine, in dr. Konrad Šmid, načelnik gen. direkcije carine.

Knjiga, ki obsega 540 velikih strani in ki velja vezana Din 330,—, s poštnino Din 838,—

se naroča pri

Tiskovni zadrugi v Ljubljani
Prešernova ulica 54.

Vaška beseda 50 par Mali oglasi

Stane vaška beseda 50 par. Za „Dopisovanje“ in „Ženitve“ se računa vaška beseda 1 Din. — Pridobujejo se le mali oglasi, ki so plačani vnaprej. Plača se lahko tudi v stankah. Na vprašanja odgovarja uprava le, če je vprašanje priložena znamka za odgovor ter manipulacijska pristojbina (2 Din).

Pouk

Pouk in konverzacija
se daje v nemščini in francosini. Naslov pove uprava „Jutra“.

Službe

(dobe)

Trgovski pomočnik
(posrednik) mekane stroke, provizorna moč, se sprejme. Ponudbe pod šifro „Mesto“ na upravo „Jutra“.

Utenec

in damsko in moško krošnje, samo Ljubljancem, se sprejme. Naslov pove uprava „Jutra“.

Dekle

prilagojena za gospodinjstvo, opravila v hiši, dobi takoj dobro službo pri manjši rodbini v Ljubljani. Prednost ima ona, ki je vajena poslov pri kakem boljšem gospodinjstvu na deželi. Pisane prijave pod šifro: „Služba“, poštna in prida na upravo „Jutra“ v Ljubljani, 1482

Trgovskega pomočnika

manufakturista in galanterista, majhno moč, sprejme. Naslov pove uprava „Jutra“.

Mlađa služkinja

gospodu s večjim otrokom v Ljubljani. Pisna pod šifro „Dobra služba“ na upravo „Jutra“ v Ljubljani. Našna-bila: kdaj se morete sglasiti in kdaj nastopiti službo? 1521

Več agil. kolporterjev

se sprejme za ponedeljski list. Zglašiti se je v Slomškovi ulici 2. 1530

Strugarja

sprejme v delo takoj. Prokurativna zadruga za lesno industrijo v Celju, Maribor, Ljubljana, 1522. Reflektira se samo na provizorno moč. Sprejme se tudi vajenca ali učenca za izdelovanje okvirjev in za posilarska dela. 1508

Pletarice

se sprejmejo v službo takoj za izdelavo negavice, jopice itd. za ročni stroj. Zglašiti se je pisano ali osebno pri gosp. Aleksandru Stibilju, pletarici, Celje, Spodnja Hudinja št. 61. Stanovanje na ravnolagnu. 1523

Službe

(iščejo)

Primerne službe

šestda 2 gospodinjstvenih delavk pod pisarniške moči. Ponudbe pod „1. maj“ na upravnstvo „Jutra“.

Za 18letne gospodinjne

izkušena šivilja, 18letna, morda pri boljši rodbini, da se izuči kuhinjskega dela. Naslov pove uprava „Jutra“.

Mesta kontoristinj

v mestu ali na deželi, šestda 2 gospodinjstvenih delavk, vsa vseh pisarniških del, zmožna slovenskega in nemškega jezika, nastopiti takoj. Naslov pove uprava „Jutra“.

Mizarski poslovođa

26 let star, soliden in energičen s obrtno šolo, 20letno prakso v splošnem mizarstvu, tudi v inženirstvu, dober pri vseh strojih, dober organizator, zmožen voditi obrat samostojno, reflektira na stalno službo pri boljšem in večjem podjetju. Pisane ponudbe na „Zveze delovodij in industrijske uradnikov“ v Ljubljani 1477

Dobro izurjena šivilja

gre na dom šivati. Naslov v upravi „Jutra“.

Primorec — vajence

želi vstopiti v trgovino z živilstvom, v kateri se je že leto in pol učil. Ponudbe pod „Močan“ na upravo „Jutra“.

Primerne službe želi

absolventinja dvosredne trgovske in par mesec prakso. — Cenjene dopise na upravo „Jutra“ pod šifro „Absolventinja“.

Prodajalka

izkušena kofetarka, 18letna, morda v kakršnikoli stroki za takoj ali pozneje. — Ponudbe pod „P. U.“ na upr. „Jutra“.

Absolventinja

trgovskega tečaja, 18letna, praktična za pisarniško moč ali blagajničarsko, najraje v Ljubljani. Gre 2-3 mesece brezplačno. Naslov v upravi „Jutra“ pod „Brezplačna“.

Mladenč

star 14 let, zdrav in močan, se želi izučiti kuhinjskega dela obri pri boljšem mojstru. Hrano in stanovanje bi moral imeti v hiši ter bi se ista v začetku event. plačevala. — Cenjene ponudbe na upravo „Jutra“ pod šifro „Kuhinjski mojster“.

Mladenč

18 let star, 18letne službe kot sluga, vratar ali kaj primerne. Ponudbe naj se pošljejo pod „Kamelijski“ na upravo „Jutra“.

Prodajnik

Spalna oprava

s trdega lesa, temnoredne politirane, se po ugodni ceni prodajo. Alojzij Udri, mizar v Preddvoru. 1442

Pletilni stroj

št. 5 (40 cm), prodam. — Zatiška ulica št. 1/1, desno. 1426

Spalno opremo

za 1 osebo, kredenco, steno opretilo, 5 podob in japonski album, se prodajo. Naslov pove uprava „Jutra“.

Nov damski plašč

se po niski ceni prodajo. — Naslov pove uprava „Jutra“.

Trapistovski sir I a

po 30 Din franko postaja ali pošta Slovenije. — Bor. Šilj. Kočevje. 879

Lipovih hlobov

lepih, 4 m dolgih, se prodajo 3 vagone po ugodni ceni. — Polzava se: Andrej Kregar, Vinarje-št. Vid pri Ljubljani. 1296

Košila

odprta, elegantna, s gumijastimi obroči na kolesih ter v najboljšem stanju se nahaja: joči voz, se prodajo. Pošlavo se: Cesta na Kodeljovo 8. 1338

Pisalni stroj

znamko „Underwood“ se prodajo po zmerni ceni. Naslov pove uprava „Jutra“.

Cevlarski stroj

dobro ohranjen, se takoj prodajo. Kje, pove uprava „Jutra“.

Pisalni stroj

velik, znamke Remington, odgovarjač novim, prodam za 7000 dinarjev. Naslov pove uprava „Jutra“.

Pisalna miza

in pisalni stroj, dobro ohranjen, se kupi. — Ponudbe s navodno ceno na upravnstvo „Jutra“ pod „Miza“.

„Ljubljanski Zvon“

lepo ohranjene letnike: 1898, 1911, 1914, 1918 ter „Dom in Svet“ 1898, kupim. Event. tudi druge letnike „Ljublj. Zvona“ — Ponudbe pod šifro „Ljubljanski Zvon“ na upr. „Jutra“.

Lepo posestvo

tri četrt ure od Celja ob okraj. cestah, obstoječe in dobro zidane hiše, na novo prenovljene s polni sobami in kuhinjo, 4 orle najbolj rodovitne zemlje, dva sadonostna, začeno gostilna, prekinjena radi preselitve, se po ceni prodajo. — Ponudbe na pošto pošlavo Celje št. 25. 1323

Lepa nova hiša

s velikim vrtom, obsejanim s sadnim drevjem, s elektr. razsvetljavo, na lepem kraju v trgu ob reči, je naprodaj za 40.000 Din. Priporočljivo za Amerikance. Naslov pove uprava „Jutra“.

Lepa trinadstr. hiša

v Mariboru s več lokalov za trgovino, se po ugodni ceni prodajo. Naslov pri podružnici „Jutra“ v Mariboru. 1534

Dvonedstropna hiša

v Bakru je naprodaj radi odložitvenja v Ameriko za 400.000 Din. Hiša je nova in 10 let davka prosta in ima v pritličju 2 skladišča, eden 12, drugi 5 m dolg in 4 m širok. V prvem nadstropju velik prostor za pekarno, prodajalno in kuhinjo. Izdeluje se dnevno 250 kg kruha — lahko se pa porabi za kakšno drugo trgovino. — V drugem nadst. 4 sobe, kuhinja, jedilna shramba in veliko podstrešje. Ponudbe pod „777“ na upravo „Jutra“.

Hiša v Planini 144

pri Rakelju s sadnim vrtom in njivo, se prodajo. Pripravna za manjšo obrt, v sredini trga, v dobrem stanju. Našlo tudi gospodarske parcelle. — Ponudbe na: Jakob Šenčur, Polhov gradec. 240

Hiša s trgovino

s mehanim blagom v veljem trgu na štajerskem, se po ugodni ceni prodajo. Ponudbe pod „Ugodno“ na upravo „Jutra“.

Starovarnja

Eleg. opremljena soba v sredini mesta, s elektr. razsvetljavo, strogo opremljen vzhodni in s ev. porabo klavirja, 18letna za 1. februar odličnega gospod. Ponudbe s navodno ceno na upravnstvo „Jutra“ pod šifro „Inženjer“.

Velike sobe

ali 2 manjši prezeni, se 18let v sredini mesta. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod šifro „Februar“.

500 Din nagrade

dobi tisti, ki mi prebrbi malo stanovanje s kovačjo v najemu ali v nakup v kakem prometnem kraju. Želati bi bilo, ako mogoče, pridnega in poštenega kolarja za skupno delo. Javi naj se do konca januarja t. l. na naslov: Milko Krapež, urar, Jurčičev trg 3. 1402

Pisarna in skladišče

Pisarna (lokal) v Ljubljani na prometni ulici, lepa in svetla, s veliko izlozbo in suho in veliko skladišče blaga za kl. kolodvoru, se oddajo. Ponudbe pod „Pisarna“ na upravo „Jutra“.

Trgovski lokal

na glavni ulici, lepa in svetla, s veliko izlozbo in suho in veliko skladišče blaga za kl. kolodvoru, se oddajo. Ponudbe pod „Pisarna“ na upravo „Jutra“.

Trgovski lokal

na glavni ulici, lepa in svetla, s veliko izlozbo in suho in veliko skladišče blaga za kl. kolodvoru, se oddajo. Ponudbe pod „Pisarna“ na upravo „Jutra“.

Trgovski lokal

na glavni ulici, lepa in svetla, s veliko izlozbo in suho in veliko skladišče blaga za kl. kolodvoru, se oddajo. Ponudbe pod „Pisarna“ na upravo „Jutra“.

Trgovski lokal

na glavni ulici, lepa in svetla, s veliko izlozbo in suho in veliko skladišče blaga za kl. kolodvoru, se oddajo. Ponudbe pod „Pisarna“ na upravo „Jutra“.

Trgovski lokal

na glavni ulici, lepa in svetla, s veliko izlozbo in suho in veliko skladišče blaga za kl. kolodvoru, se oddajo. Ponudbe pod „Pisarna“ na upravo „Jutra“.

Trgovski lokal

na glavni ulici, lepa in svetla, s veliko izlozbo in suho in veliko skladišče blaga za kl. kolodvoru, se oddajo. Ponudbe pod „Pisarna“ na upravo „Jutra“.

Trgovski lokal

na glavni ulici, lepa in svetla, s veliko izlozbo in suho in veliko skladišče blaga za kl. kolodvoru, se oddajo. Ponudbe pod „Pisarna“ na upravo „Jutra“.

Trgovski lokal

na glavni ulici, lepa in svetla, s veliko izlozbo in suho in veliko skladišče blaga za kl. kolodvoru, se oddajo. Ponudbe pod „Pisarna“ na upravo „Jutra“.

Trgovski lokal

na glavni ulici, lepa in svetla, s veliko izlozbo in suho in veliko skladišče blaga za kl. kolodvoru, se oddajo. Ponudbe pod „Pisarna“ na upravo „Jutra“.

Trgovski lokal

na glavni ulici, lepa in svetla, s veliko izlozbo in suho in veliko skladišče blaga za kl. kolodvoru, se oddajo. Ponudbe pod „Pisarna“ na upravo „Jutra“.

Trgovski lokal

na glavni ulici, lepa in svetla, s veliko izlozbo in suho in veliko skladišče blaga za kl. kolodvoru, se oddajo. Ponudbe pod „Pisarna“ na upravo „Jutra“.

Mala soba

s kuhinjo za 2 osebi, se 18let za 15. februar. Ker sem izurjena šivilja, bi naredila gospodinj tudi kaj brezplačno. Naslov pove uprava „Jutra“.

Sprejme se dijak

na stanovanje s sajtrkom, — Naslov pove uprava „Jutra“.

Prazen kabinet

s elektr. razsvetljavo, parket, v bližini Tabora, se oddajo. — Dopise na pošto pošlavo 103. 1517

Lepa soba

se oddajo boljši gospodinj. — Naslov pove uprava „Jutra“.

Na hrano in stanovanje

se sprejme dijak pri boljši rodbini v bližini obrtne kole in reke. Naslov pove uprava „Jutra“.

Lokal

Pisarna (lokal) v Ljubljani na prometni ulici, lepa in svetla, s veliko izlozbo in suho in veliko skladišče blaga za kl. kolodvoru, se oddajo. Ponudbe pod „Pisarna“ na upravo „Jutra“.

Trgovski lokal

na glavni ulici, lepa in svetla, s veliko izlozbo in suho in veliko skladišče blaga za kl. kolodvoru, se oddajo. Ponudbe pod „Pisarna“ na upravo „Jutra“.

Trgovski lokal

na glavni ulici, lepa in svetla, s veliko izlozbo in suho in veliko skladišče blaga za kl. kolodvoru, se oddajo. Ponudbe pod „Pisarna“ na upravo „Jutra“.

Trgovski lokal

na glavni ulici, lepa in svetla, s veliko izlozbo in suho in veliko skladišče blaga za kl. kolodvoru, se oddajo. Ponudbe pod „Pisarna“ na upravo „Jutra“.

Trgovski lokal

na glavni ulici, lepa in svetla, s veliko izlozbo in suho in veliko skladišče blaga za kl. kolodvoru, se oddajo. Ponudbe pod „Pisarna“ na upravo „Jutra“.

Trgovski lokal

na glavni ulici, lepa in svetla, s veliko izlozbo in suho in veliko skladišče blaga za kl. kolodvoru, se oddajo. Ponudbe pod „Pisarna“ na upravo „Jutra“.

Trgovski lokal

na glavni ulici, lepa in svetla, s veliko izlozbo in suho in veliko skladišče blaga za kl. kolodvoru, se oddajo. Ponudbe pod „Pisarna“ na upravo „Jutra“.

Trgovski lokal

na glavni ulici, lepa in svetla, s veliko izlozbo in suho in veliko skladišče blaga za kl. kolodvoru, se oddajo. Ponudbe pod „Pisarna“ na upravo „Jutra“.

Trgovski lokal

na glavni ulici, lepa in svetla, s veliko izlozbo in suho in veliko skladišče blaga za kl. kolodvoru, se oddajo. Ponudbe pod „Pisarna“ na upravo „Jutra“.

Trgovski lokal

na glavni ulici, lepa in svetla, s veliko izlozbo in suho in veliko skladišče blaga za kl. kolodvoru, se oddajo. Ponudbe pod „Pisarna“ na upravo „Jutra“.

Trgovski lokal

na glavni ulici, lepa in svetla, s veliko izlozbo in suho in veliko skladišče blaga za kl. kolodvoru, se oddajo. Ponudbe pod „Pisarna“ na upravo „Jutra“.

Za pisarno

se 18let 1 večja ali 2 manjši sobi v sredini mesta s elektr.

Lucifer

26

Ona privzdigne glavo. Nasmejneta si. In Laurence je zopet pomirjena, solze ji ne tečejo več in s samozavestjo izgovori:

«Premagali ste ga, Luciferja!...»
«O, ne, ne, še ne!» zavpije Nyetalope...

Znova začne samišljen korakati po sobi gori in dol.

«Kakor sem vam dejal: Lucifer ni nič več kakor človek. Napaka ima, da preveč govori in da nas svari! Rekli so, da bo njegova moč neomejena in neizmirljiva šele 10. junija, ko bo njegov Teledynamo dokončan...» Danes smo 23. maja. Časa imamo še sedemnajst dni. Malo je to. In on izrablja čas. On dela, dela z vsemi svojimi silami, z vsemi svojimi mislimi, z vso svojo voljo. Potem ko se je prikazal vam, Laure, in tebi, Aleks, potem ko je umrl, ne vem, na kak način, Mathiasa Narbonne, se je vrnil znova na delo.

Edino trudapolno delo, ki ga ima s svojimi pripravami, ga je moglo pretekle dni ovirati, da ni mislil na Berne, demonsko delo, kovanje orožja, katerim namerava osvojiti svet!...

Sainclair obstoji pred Laurence, Lourmel in Prillantom, sedečimi v polkrogu okoli mize, in jim govori:

«Razumete zdaj? Lucifer ne misli, ne more misliti na nas! On misli edino na Teledynamo! In mi smo svobodni, da delamo, odhajamo in prihajamo, mislimo in upamo, kakor nas je volja!... Zelo verjetno je, da bo to

trajalo do osmega, devetega ali celo do desetega junija! Ali zdaj razumete, kaj je naša naloga teh štirinajst, petnajst, šestnajst dni?...

«Delati!» kričijo gospod Lourmel.
«Boriti se!» zavpije gospod Prillant.
«In zmagati!» dopolni Paffi.

«Da! Delati, boriti se, zmagati!...»

In izgubiti ne smemo ni dneva, ni ure... Ko sem igrati začel, nisem poznal niti kart, v rokah nisem imel niti enega aduta...

«A vendar,» pripomni Laurence, in navdušenje in ljubezen ji poplavi obraz, «vendar si vidi na Schwaltzrock in me osvobodil!...

«In osvobodil Irene in Henrija!...

«In zasedel Votlo Skalo!...

«In ujeli vse rod Wartekov!...

«Da, prijatelji dragi, res je!... Vse rod Wartekov, izveniši enega, ki je edini zmagovalni borba, edini, ki more zmagati! A zdaj imam adute v svoji igri!... O, Glé XIII, najvišji gospod, baron s Schwaltzrocka, iznajditelj Teledynama, Lucifer!... Ti ali jaz!...

In preteče z desno strašnem in tačinstvenemu magu, ki v tem trenutku pripravlja v svojem nedostopnem gradu strašno orožje proti vsemu svetu, bruha Jean de Sainclair le Nyetalope v smeh, izjavljajoč in psojajoč smeh, smeh vere in upanja, smeh sile in ljubezni in pomlad! Laurence se mu smeja, in cvetke v njenih nedrih, nagravajo to jutro, napolnijo nakrat s svojim nežnim vonjem vso sobo, ki je polna veselih solčnih žarkov.

III.

Rdečelasec hipnotiziran

Drugi dan se ob dveh popoldne snidejo v hiši umrlega Mathiasa Narbonne v ulici d'Orchampt Jean de Sainclair, gospoda Lourmel in Prillant, notar du Breuilh in gospod Sanglier, policajski ravnatelj. Sprojme jih André d'Arbol. Mladí mož pove vse, kar mu je bilo znano, takisto sluga Michel. Gospod Breuilh izvleče iz žepa oporoko, ki jo je dobil v priporočenem pismu — oporoko, v kateri je izjavil gospod Narbonne, da gre prostovoljno v smrt.

«In pismo na Elgera Notta?» vpraša Sainclair.

Poslal sem svojega najboljšega detektiva v Genevo,» odgovori gospod Sanglier.

«Tako se mi zdi,» pristavi gospod du Breuilh, «da je v pismu na Elgera Notta duplikat oporoke.»

«Najbrž,» potrdi gospod Sanglier. «Prekal sem se ta-le pivnik: natančno se vidita dvakratni podpis Mathias Narbonne, alijen drug drugemu, in pa, tudi dvakrat, vtisnjene zadnje besede oporoke... Gospod Mathias je napravil torej prepis oporoke in jo podpisal... In ker drugega izvoda tu nikjer ni, ga je po vsej verjetnosti vtaknil v pismo, ki je bilo odposlano Elgeru Notti, edinemu dediču...»

«Zelo verjetno, da,» pritrdi gospod Prillant.

Prekava se nadaljuje. André se skloni na posteljo in pokaže, kako je našel mrtvo truplo svojega dobrotnika; pravi, da je moral vlomiti vrata, da je došel do trupla, ker so bila vsa vrata zapahnjena in zaklenjena od

notraj. Gospod Lourmel govori o mrliškem ogledu, ki je dognal, da je nastopila smrt vsled strela v desno seno. Razvije se debata, koje rezultat izzveni v Sanglierovem sklepu:

«Prostovoljnost in premišljenost samomora je neovrgljiva, prav tako tudi veljavnost oporoke; počakajmo, da prispe dedič ali pa njegov zastopnik!»

«Tako je!» pritrdi Sainclair.

Ko pa gospoda du Breuilh in Sanglier odideta, migne Nyetalope Lourmelu, Prillantu in Andréju d'Arbolu in jim pravi:

«Zdaj je čas, da izprašamo rdečelaseca. Morda nam bo on vedel dati kakaj pojasnila o smrti Narbonne in še o čem drugem.»

«Vse je pripravljeno,» odgovori Lourmel. «V mojem zasebnem laboratoriju v Auteuilu sem si že dal napraviti veliko stekleno kletko, kjer lahko udobno sedi šest oseb. Odkar sva s Sainclairom sklenila, napraviti poskus v radioaktiviziranem zraku, da premagamo pri rdečelasecu vpliv Luciferjev, so delali v mojem laboratoriju noč in dan. In zdaj je vse pripravljeno za ta zanimivi poskus... Zrak v kletki bo joniziran s radioaktivnimi substancami. Dognal sem namreč, da postane oseba, ki vdihava joniziran zrak, sprejemljivejša in dojemljivejša za hipnozo kakor v navadni atmosferi.»

«Pojdimo!» meni Sainclair. «Pojdimo v Auteuil! Jaz stopim takoj po rdečelasecu!»

V ulici Lepic sta že čakala dva avtomobila, dvosedežni voz za Nyetalopa in Prillantova limuzina. Minister in profesor vstopita z d'Arbolom v limuzino, ki obrni v Auteuil. Nyetalope pa v svoj voz, ki ga vodi Pilou

proti Montsouris.

Cez eno uro se štirje prijatelji snidejo v Auteuilu. Sainclair je privedel s seboj Laurence Paffi in rdečelaseca.

Laboratorij profesorja Lourmela se nahaja v zelo prostorni sobi, ki je bila visoka deset metrov, dolga dvainajst in široka osem metrov; ta laboratorij je služil profesorju za fiziko, kemijo, literaturo in historijo; bil je natrpan z instrumenti in knjigami, ki so bile lepo urejene po predalih in omarah, na mizah in mizicah. Dva kamna stojita v sobi in dve peči ter električni transformator. En del laboratorija je pretvoren v fotografski atelje ter je poln fotografskih in kinematografskih potrebščin.

«Evo vam kletke!»

Šestero velikih steklenih plošč, od katerih štiri so obstranske stene, ena za strop in ena za tla. Obstranske in stropna plošča so med seboj spojene s kaučukom. In ta, rekli bi, vzvručen, spodaj odprt «zaboj» je pritrjen na strop z močno vrvjo, od katere se odcepljajo štiri verige na vse štiri ogla.

Na tleh, natančno pod kletko, se nahaja v razdalji dveh metrov od steklenega stropa debela steklena plošča, ki tvori dno kletke.

«Stopimo na ploščo!» pozove gospod Lourmel svoje spremljevalce.

Na plošči sta bila postavljena dva stola s širokima nasloniloma.

«Eden je za rdečelaseca, eden za vas, gospodinjca!» razlaga gospod Lourmel Laurenci.

In dokim postavlja profesor stola tako, da bo Laurence lahko videla rdečelasecu v obraz, se obrne gospod Prillant k Sainclairu.

Centrale:

LJUBLJANA

Kongresni trg 3.

Anončna in reklamna družba z o. z.

ALOMA COMPANY

Zastopstva v vseh večjih inozemskih mestih

Zastopstva v vseh večjih inozemskih mestih

Podružnica:

BEOGRAD

Vasinska ulica št. 21.

GOZDAR

na revirno službo vsestransko poraben, se sprejme. Reflektira se samo na prvotrstne moči. Nastop takoj, event. do 1. aprila 1924. Ponudbe z osebnimi podatki, druž. članov, dosedanjim službovanjem, referencami poslati do 1. februarja 1924. na upravo «Jutra» pod »GOZDAR«.

L. MIKUS
LJUBLJANA, Mestni trg 15
Izdelovatelj dežnikov.
Na drobno! Na debelo!
Zaloga sprehajalnih palic.
Stari dežniki se nemore preobčutje

Ugodna priložnost.

Enodružinska **VILA**, obstoječa iz 5 sob, kuhinje, predsobe, kopalnice, pralnice in drugih pritisklin (v vili centralna kurjava, električna razsvetljava in vodovod, zraven 1000 m² stavbene parcele), se po jako nizki ceni in ugodnem plačilu **proda**. Kupcu vsa vila takoj na razpolago. — Naslov in pojasnila od 1. do 2. ure popoldne pri Anončnem in reklamnem zavodu »APOLO«, Ljubljana, Stari trg 19/II.

Večja zavarovalna družba išče generalnega zastopnika

za Štajersko.

Reflektira se na večje trditve, oziroma gospoda, ki so v zavarovalni stroki verzirani. — Ponudbe pod »Eksistenca« na Aloma Company, Ljubljana.

Opozorjamo na

Zakon o oblastni in sreski samoupravi

ki se nanaša pri

Tiskovni zadrugi v Ljubljani

ter velja s poštnim vred

Din 6-50.

Išče se v Ljubljani
večji prostor za
damski modni salon

odprti lokal v središču mesta
ali dve sobi v I. nadstropju.
Plačam dobro. Pismene ponudbe pod »Večji 2483«
na ALOMA COMPANY,
Ljubljana. 264

V nobeni knjižnici
ne sme manjkati

Cenkarjev zbornik

Uredil

dr. J. Glonar

Vsa 37 Din, broš. 30 Din,

pošt. 1-30 Din

Naroča se pri
Tiskovni zadrugi
v Ljubljani

Mehanična delavnica in livarna medenih izdelkov

Karel Dragar in drug

v Zgornji Šiški, Kosova ulica št. 96

sprejema vsa nova dela in popravila, izdelana v lastni režiji,
kakor stavbinska dela, iztiskala za roulozapore, izdelovanje
medenih ležišč (Lager) v lastni livarni, prevzema montaže
transmisij in strojev, izdeluje vodovodne armature za kleparje
in razne pipe iz medí po najnižjih konkurenčnih cenah.

Naročajte, čitajte in razširjajte
dnevnik »JUTRO«!

EVGEN LOVŠIN

»RUDE IN KOVINE«

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 15.

Generalna zastopstva:

Za balkanske države: The Central European Mines Ltd., Medica.

Za kraljevino SHS: Kemična tovarna v Mostah pri Ljubljani.

Za tu- in inozemstvo: Cinkarna d. d., Celje.

Telefon št. 570 (dostavi: Rude).

Vedno v zalogi: mežinski svinec, svinčeni izdelki, žvepleno-kisla gline,
aluminijev hidrat in glinezem, sirovi in rafinirani cink, cinkova
pločevina, cinkov prah, katran, medra galica, banca-cin.

Kupujemo po najvišjih cenah: stari baker, stari svinec, remelted-cink
kvinaste ostanke itd.

Kontoristinija

z desetletno prakso, popolnoma samostojna v knjigovodstvu in vseh pisarniških opravilih, s znanjem slovenskega, srbohrvatskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, želi premeniti službo
Dopisi pod »Samostojna«
na upravo »Jutra«.

Modni atelje

M. Šarc

Plesne

toilete

- Takošnja izvršitev -

Najfinjši material na

- razpolago -

Kongresni trg 4/1

Poteni naprodaj

lesena barijera in visoka steklena stena z vratni in okencem, katera se lahko poljubno montira in je uporabna za predelavo pisarne, trgovine etc. Naslov v pravi tega lista.

Zbirka političnih, gospodarskih
in socialnih spisov.

Dr. Bogdan Derč: Dojenček.

Broš. 7 Din, po pošti 50 p več.

St. Sagadin: Naš sadašnji ustavni položaj.

Broš. 7 Din, po pošti 1 Din 25 p več.

Leonid Pitamic: Pravo in revolucija.

Broš. 5 Din, po pošti 50 p več.

Dokumenti o jadranskem vprašanju.

Broš. 7 Din, po pošti 1 Din 25 p več.

Alb. Ogris: Borba za jugoslovansko državo.

Broš. 15 Din, po pošti 1 Din 25 p več.

VI. Corović: Rasa in vera v srbski prošlosti.

Broš. Din 7, po pošti 50 p več.

Fr. Goršič: Socijalna zaščita dece in mladine.

15 Din, po pošti 1 Din 50 p več.

Dr. J. Tičar: Boj nalezljivim boleznim.

18 Din, po pošti 1 Din 50 p več.

Hobhouse: Liberalizem.

30 Din, po pošti 1 Din 50 p več.

Naročila na

TISKOVNO ZADRUGO

v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

Naročite takoj

Ljubljanski Zvon za leto 1924.

V novem letniku bo izhajal vse leto
široko zasnovani in zelo zanimivi roman

Šentpeter.

Dejanje romana se godi v polpretekli dobi v ljubljanskem Šentpetrskem predmestju ter je prepleteno s zgodovinskimi dogodki one dobe. Roman je bil odlikovan z nagrado.

Poleg »Šentpetra« izidejo v Ljubljanskem Zvonu še razne druge zanimive povesti, pesmi in eseji, zlasti odlomki iz

Veronike Deseniške,

nove velike župančičeve tragedije.

Ljubljanski Zvon, ki izhaja mesečno, velja vs leto s poštnino vred Din 120.— (za inozemstvo Din 140.—), polletno Din 60.—, se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica, nasproti glavni pošti.

Veliki

inkvizitor

Zgodovinski roman
iz dobe španske
inkvizicije

je izšel

Cena 30 Din, po pošti
1-50 Din več. Naroča
se pri upravi »Jutra«,
v Ljubljani, Prešernova
ul. 54.